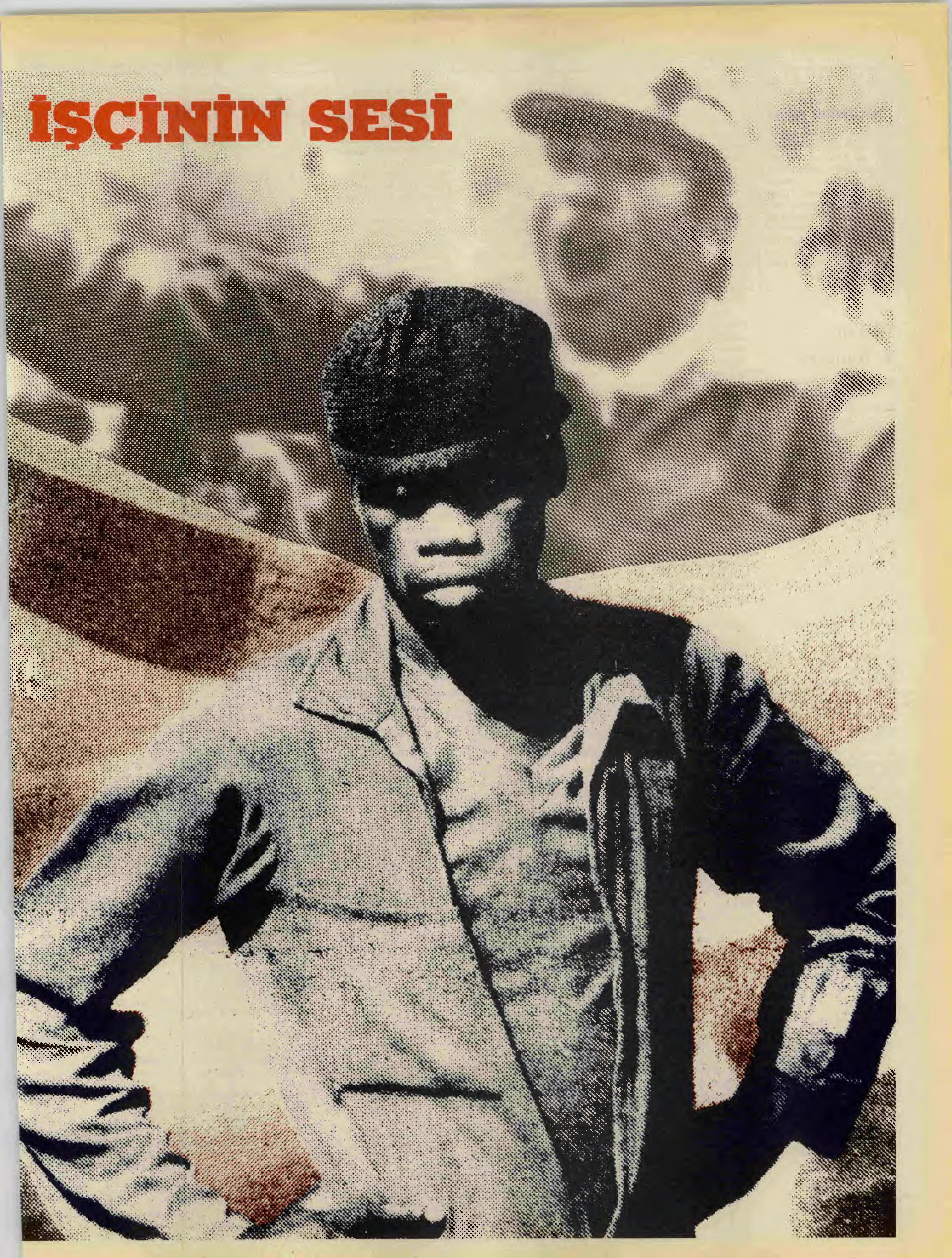

İŞÇİNİN SESİ

İŞÇİNİN SESİ
Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

FİB'in 4. Kongresi yapıldı

Değerli Yoldaşlar, Fransa İlericiler Birliği'nin (FİB) 4. Kongresi 18 Mayıs günü toplandı. Kongre geçen bir yıllık çalışmaları değerlendirdi, önümüzdeki dönemle ilgili bir dizi kararlar aldı.

Kongre, bir yoldaşımızın yaptığı açış konuşmasıyla başladı. Yoldaş konuşmasının sonunda hepimizi dünyada ve Türkiye'de devrim savaşında şehit düşenler için bir dakikalık saygı duruşuna çağırdı.

Daha sonra, geçtiğimiz bir yıllık dönemde yapılan çalışmaları anlatan yönetim kurulu raporu okundu. Rapor kongre tarafından oybirliğiyle onaylandı.

Kongrenin en önemli bölümü gelecek dönemde yapacağımız çalışmalar üzerinde tartıştığımız kararlar bölümüydü.

Kongreye sunulan karar tasarıları şu başlıkları taşıyordu:
1. Türkiye'de genel durum,
2. Fransa'da durum, göçmen işçiler ve mültecilerin sorunları,
3. Örgütlenme üzerine,
4. Eğitim,
5. FİB'in dış ilişkileri.

Tüm bu karar tasarıları tek tek okundu ve üzerinde tartışma açıldı. Tartışmalar çok canlı geçti. Yetişkin yoldaşlarımız söz almaktan çekinen bazı yeni yoldaşlarımızı fikirlerini söyleme yönünde teşvik eden konuşmalar yaptılar.

Kongrede yapılan tüm konuşmalar, boş sözlerle değil, somut, eyleme dönük önerilerle doluydu. Tartışmalardan sonra karar tasarıları oylandı ve oybirliğiyle kabul edildi.

Kongre yeni yönetim kurulunun seçilmesiyle sona erdi.,

Kongrede yapılan tartışmaların odak noktasını, Türkiye'de değişen ortamın Fransa'daki işçileri de etkilediği ve FİB çalışmalarına daha elverişli bir ortam hazırladığı fikri oluşturdu. Önümüzdeki dönemde bu değişen havadan yararlanarak siyasal çalışmayı daha da yükselteceğiz.

Bu amaçla merkez organımız *İşçinin Sesi* satışlarını hem daha arttıracak, hem de daha düzenli hale getireceğiz. FİB üyeleri ve sempatizanlarının merkez organ temelinde eğitimine ağırlık vereceğiz.

Bu arada, *İşçinin Sesi* kapaklarının afiş-sayfa şeklinde hazırlanmasının önemine değinmek istiyorum. Bu, gazetemizin satışını gerçekten kolaylaştırıyor. Ayrıca her yeni sayının kapağının afiş olarak duvarlara yapıştırılması gazete satışı yoluyla ulaşamadığımız daha geniş yığınların gazetemizi tanımasına yardım ediyor. Kongrede, bugüne kadar düzenli bir şekilde sürdürdüğümüz afişlemenin daha geniş alanlara yayılması yönünde karar aldık.

Yoldaşlar, 4. Kongremizde çok güzel kararlar aldık. Şimdi bize düşen bu kararları hayata geçirmektir.

Z. Çakır, Paris

İşçilerin vatanı yoktur

Yoldaşlar,
Sizlere sık sık yazacağımı söylemiştim. Bu mektubumda, son zamanlarda Türkiye burjuva basınında iyice yükselen savaş çığlıklarına yanıt vermek istiyorum.

Bugün yeryüzünde çeşitli uluslar vardır. Ama dünya çapında, çıkarları ortak iki temel sınıf vardır. Dünya burjuvazisi ve dünya işçi sınıfı.

Ülkeden ülkeye çok şey değişir. Giyim, yaşam, dil, gelenek vb. Yalnız iki şey değişmez. Kapitalist ülkelerde burjuvazinin kâr hırsı ve sömürü düzeni ile proletaryanın ezilmesi ve sömürülmesi.

Burjuvazi her tarafta güvenlik örgütleriyle, ordusu, polisi, hapishanesiyle, mahkemeleri, cellatları, yasaları ve bütün devlet mekanizmasıyla proletaryanın yükselttiği sınıf savaşımı karşısında kendi geleceğini, rahatını, sermayesini korumaya çalışır.

Komünistler, burjuvazinin ulusal temeldeki ayrımlarla halkları birbirine düşman etmesine karşı çıkarlar. Burjuvazinin çıkarları adına halkların savaşa sürülmesine karşı amansız bir mücadele yürütürler. İşçi sınıfının dünya çapındaki birliğini savunurlar.

Burjuvazi kendi sömürü düzenini sürdürmek ve çelişkileri gözlerden saklamak için burjuva ideolojisiyle her yere sızar. Çeşitli taktiklere, yalana, entrikaya baş vurur. Fakat biz biliyoruz ki burjuvazi emeğe düşmandır, bize düşmandır. Onun ikiyüzlü ve çıkarcı ahlakını kabul edemeyiz.

İnsanın fiziksel ve düşünsel köleleştirilmesinin, sömürülmesinin bütün şekillerine karşı mücadele ediyoruz, edeceğiz. Bunun içindir ki 1 Mayıslarda bütün dünya işçileri proletaryanın enternasyonalist dayanışmasını yükseltir.

Dev makinalardan, çocukların oyuncaklarına kadar herşeyi yaratan işçiler dünya devrimini de kendi elleriyle, savaşımlarıyla yaratacaklardır.

F.G., Marsilya

YENİ ÇIKTI

KIRKIN YARISI

R. Yürükoğlu

Bu kitap, Yürükoğlu yoldaşımızın 40. yaşgünü nedeniyle TKP-*İşçinin Sesi* Merkez Basın Yayın Bürosu çalışanlarınca hazırlanmıştır. Devrimci savaşım içinde geçmiş 20 yıl boyunca yoldaşımızın yazmış olduğu yazılardan, şiirlerden, kitapların bölümlerinden, kitap önsözlerinden, yapmış olduğu konuşmalardan, kendisiyle yapılmış röportajlardan seçmeler içermektedir.

İsteme adresi:
P.O. Box 513,
London N16 5QB
England

İşçi-şair Sinem Katıksız'ın gazetemize gönderdiği, geleceğe umutla bakan iki şiirini veriyoruz. Öte yandan bugünlerde bazı küçük burjuva aydın çevrelerde yılgınlık, umutsuzluk duygularının boy verdiğine tanık oluyoruz. Sinem Katıksız'ın bu şiirleri, bu tür duyguların işçi sınıfına ne kadar yabancı duygular olduğunu bir kez daha kanıtlıyor.

Güzel İstanbul'un kirli destanı

O Sirkeci sabahı ter tütün kokulu vapur düdükleriyle
Babıali'den geliyordu baskı makinalarının sesi
çığlık çığlığa şafakla birlikte gazete satıcıları
solgun yüzleriyle üşümüş elleriyle canım işçi çocukları
her şeye egemen gibiydi sanki Galata Kulesi
vapur dumanlarıyla kirlendi durdu gökyüzü.

nerede güzelliği İstanbul'un tüm lağımlar denize akar
bir yanda sebze mevya kabukları uçuşan kağıtlar
bir yanda Osmanlı üç kağıtçıları Tanzimat kafaları
ağzına kadar dolu hapisaneler hastaneler tımarhaneler
tonlarca kağıtta demokrasi insan hakları
özlemlerin potasında hiç yitirmedik umutları.

bir koy yüz al yüz koy milyona milyar
soygunun talanın adı çıkmış ticarete
yani yüzlerce yıldır o canım insanlar
liberalizm palavrasıyla koşullanmışlar
peki ne oluyor bu kabile bilinciyle açlık
canım dirençlerimizi nerelere saklamışlar.

Beyazıt alanında güvercinden çok sivil polis var
ikiyüzlülük hırsızlık üç kağıtçılık yalan dolan
insanlara küsmüş gibi yüzyıllık çınarlar
arabalar su gibi akıyor bir aşağı bir yukarı
benzini motoru lastiği hep dışarıdan
balık akını olmasa Karadeniz'den yılda birkaç kez
aç kalacak bizim Beykozlu balıkçılar.

harem ağası bakışlı gazete kağıt patronları
emperyalizmle içli dışlı vatan hainleri
safsataları bayrak edinmiş mikrofon maskaraları
mazlum halkımı soyma yarışında durmadan
bir dur diyen çıkacaktır tarihi gerçek bu
öylesine korkuyorlar işçilerin uyanmasından.

Selam ederim

bir başka güneş doğacak o gün
kaçacak delik arayacak
yarasalar, hep aydınlıktan korkanlar
eriyecek dağlarımın karı birden
daha da gür bitecek çeşitli otlar
bir türkü dudaklarında sabah yeliyle
ama herkesin olacak meyva yüklü dallar.

uzan uzanabildiğine umuda barışa
bir atalar sözü ne kadar da doğru
"kargadan serçeden korkan
tarlasına arpa buğday ekmez"
çok şey öğretir bu söz anlayana
kimbilir hangi yüreği yanık söylemiş
diline anısına sağlık, ne güzel demiş.

bak en çok sana güveniyorum
o nasırlı ellerine, bilinç düzeyine
bir de devrim ateşiyle parlayan gözlerine
ister Nazım de, ister Brecht, istersen Gorki
ama silkele ataklıkları çocukça
yol göstericidir biliyorsun sınıfsal ayrım
önce yerini al en ön safta
duru sular gibi etkin sessiz
yeraltı ırmakları gibi gür
sakın gücenme, gurur sorunu yapma
tez elden yerini al en ön safta.

o güneş doğacak bir gün biliyorum
nasıl ısınacak elimiz ayağımız
bir umudum sende bir de yarınlarda
bilsen bu sevgiyle nasıl ısınıyorum.

kır çiçeklerine çiğ düştüğü saatlerde
belki geliriz sarkan gerdanlarımız
buruşan yanaklarımız ağaran saçlarımızla
belki paldır küldür bir yağmurla birlikte
sakın unutma bizleri umutla bekle
tarlalarda bahçelerde fabrikalarda
hapislerde zindanlarda karakollarda
anımsa kuru ekmeğimizi
devrim umuduna katık ettiğimizi
herkese eşit sevgiyle selam ederim
önce o güzel ışlayan gözlerinden
daha sonra da soluk yanaklarından öperim.

KAVGA VE YORUM

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:308, 23 Haziran 1986

Hızla değişen ortam, bütün burjuva hesapları, reformist hayalleri, oportünist taktikleri altüst ediyor.

BAMBAŞKA GÜNLER GELİYOR

Türkiye ortamı bütün burjuva hesapları, reformist hayalleri ve oportünist taktikleri altüst ederek hızla değişiyor.

Bütün burjuva partiler fokur fokur kaynıyor. Meclis aritmetiği hergün yeni bir biçim alıyor. Yasalar deliniyor, delikler yamanmaya çalışılıyor.

Türkiye'nin her tarafında her gün küçüklü büyüklü eylemler oluyor.

Pazarcıların eylemi giderek genişliyor

İstanbul Fatih'te her hafta kurulan Çarşamba pazarını belediyenin kapatmak istemesine karşı pazarcılar şubat ayında bir dizi eylem yapmışlardı.

Son olarak bayram arifesinde Çarşamba pazarının Fatih Mıhçılar Caddesi'ndeki kolu belediye tarafından yasaklandı. Bu kez yalnızca pazarcılar değil alışverişe gelen bütün halk eyleme geçti. Çoğunluğu kadın 3 bine yakın kişi belediye binasının önünde sloganlar attılar. Ağaçlar arasına "pazarlar, ekmeğimiz namusumuzdur", "pazarlar bizim hakkımız, söke söke alırız" yazılı pankartlar astılar.

Halk Fatih belediyesinin etrafını sararak belediyenin kullanımını durdurdu. Bunun üzerine belediyenin önüne İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı geldi ve "şu anda yaptığınız gösteri yasalara aykırıdır, lütfen dağılın" dedi. *(Milliyet*, 6 Haziran 1986) Ama hiç kimse onu dinlemedi. Ardından Emniyet Müdürü geldi. Megafonla halka şöyle bağırdı:

"Biz burada size karşı değiliz, biz belediye görevlisi de değiliz. Biz sizin güvenliğiniz için buradayız. Yaptığınız gösteri kanunsuz olduğu halde sizi saygıyla dinliyorum ve içinizden seçeceğiniz 5 kişilik bir heyeti istediğiniz yöneticiyle görüştürmeyi taahhüt ediyorum." *(agy)*

Bu "saygılı" tutumuyla bile Emniyet Müdürü de halka yaranamadı. Önerisi reddedildi, direniş devam etti. Bunun üzerine miting alanına dönmüş belediyenin önüne "çevik kuvvet" geldi ve kalabalığı dağıtmaya çalıştı. Bu kez halk ellerinde pankartlarla Anakent Belediyesi'ne doğru yürüyüşe geçti. Polis 10'a yakın kişiyi gözaltına aldı, ama aynı gün bıraktı.

Pazarcıların başarılı eylemi belediyenin kapattığı caddede yeniden tezgahların kurulması ve satışa başlanmasıyla devam etti. Ardından belediye yöneticilerinin emriyle Fatih Belediyesi'ne ait araçlar pazar yerine sokularak satış engellenmek istendi. Fakat pazarcılar ve halk taşıtların ilerlemesini durdurdu.

Olaydan sonra İstanbul Umum Pazarcılar Esnafı Derneği Başkanı Ceyhan Akkaş bir açıklama yaparak şunları söyledi:

"Fatih Belediyesi, sabit pazar çalışmalarına başladığı zaman, kimsenin açıkta kalmayacağı söylendi. Ancak bayram arifesinde tezgahların yeri değiştirilmeye kalkışıldı. Sabit Pazar Kooperatifi kurulunca, dükkanların meclis üyeleri ve Başkan'ın türkücü dostlarından İzzet Altınmeşe ve Selahattin Alpay'a da satıldığını öğrendik. Bunu belgelerle ispatlayabilirim. Fatih'te toplam 20 binin üzerinde pazarcı esnafı var. Yapılan 4500 dükkanın ihtiyaca cevap vermeyeceği gün gibi aşikar. Bir komplo ile karşı karşıyayız." *(Hürriyet*, 6 Haziran 1986)

Pazarcıların eylemi burada da bitmiş değil. Pazarların kapatılmasına karşı önümüzdeki günlerde belediye binasının önünde açlık grevine başlayacaklarını, mitingler, yürüyüşler yapacaklarını bildirdiler. Ayrıca 3 yetim çocuğuna pazarcılıkla bakan bir kadın ve 62 yaşındaki pazarcı Fehmi Yaltay Çarşamba pazarı kaldırıldığı zaman üstlerine benzin dökerek kendilerini yakacaklarını söylediler.

Türkiye finans-kapitali uyguladığı yaprak dökümü politikasıyla geniş küçük burjuva, esnaf kesimini proletaryanın saflarına attı. Pazarcıların eylemi bu yüzden proleter yöntemlerle yürüyor.

Küçük burjuvazinin özlemi normal olarak yapısı gereği mülkiyet özlemidir. Ama bugün pazarcılar ve diğer küçük burjuva kesimler açlıkla karşı karşıyadır. Ve örneğin, Sirkeci'deki kamyoncular "kamyonlarımızı alın çocuklarımıza bakın" diyor. *(Tercüman*, 11 Haziran 1986) Yani bugün bu kesimler küçük mülklerini değil sadece çocuklarının ekmeğini savunuyor.

Belediye pazarcılıkla geçinen 20 binden fazla esnafın sadece 4500'üne dükkan verecektir. Gerisi tezgahıyla ortada kalacaktır. Diğer yandan büyük mağazalardan alışveriş yapamaz durumda olan halk biraz daha ucuz olan pazarlara koşmaktadır. Halkın ucuz alışveriş isteğiyle pazarcı esnafın ekmek mücadelesi birleşmiş ve pazarcıların eylemi böylece daha yığınsal, büyük boyutlu bir eyleme dönüşmüştür.

Eylemin gösterdiği başka şeyler de vardır. Polisin rolü halkın gözünde apaçıktır. Eylem yerine gelen polis sahtekarca "sizin yanınızdayız, saygılıyız" gibi çağrılar yaptığı halde protestoyu durduramamıştır. Tam aksine halk "polis işimize karışmasın" demiştir. Polisin oraya halkın eylemine karşı durmak için geldiğini çok iyi bildiğini göstermiştir. "Çevik kuvvet" de böylece çabucak deşifre olmuştur.

12 Mart'tan sonra burjuvazi halkın üstüne toplum polisini sürmüştü. Her eylemde halkla karşı karşıya gelen toplum polisi hızla deşifre olmuş aynı zamanda da hızla politize olarak çatlamıştı. Öyle görünüyor ki, şimdi aynı akıbete "çevik kuvvet" uğrayacak.

Öğrencilerin protestosu

İstanbul'da pazarcılarla halkın eylemi sürerken, aynı gün İzmir'de 9 Eylül Üniversitesi'nde öğrenciler de protesto gösterilerine başladı. Olay, polisin bir öğrenciyi dövmesi üzerine çıktı.

Okul kapısında nöbet tutan polis Deniz Nencan isimli kız öğrenciyi "bu kıyafetle okula girilmez" diyerek dövdü. Bunun üzerine yüzlerce öğrenci okul kapısında toplanarak bu olayı ve öğrenciler üzerindeki baskıları protesto ettiler.

Öğrenciler polisin okuldan çekilmesini istediler. Alkış ve ıslıkla tempo tutarak protestoyu uzun süre sürdürdüler. Ardından isteklerini bildiren bir dilekçeyi dekanlığa verdiler ve kabul edilene kadar erkek öğrencilerin sakal bırakacaklarını söylediler.

Ertesi gün valiliğin emriyle İzmir'de bütün fakültelerden polis çekildi. Deniz Nencan'ı döven polis de açığa alınarak hakkında soruşturma açıldı. Olayın ardından dekan Atilla Sezgin "kapıya polis koyma talebi bizden gelmemiştir, sıkıyönetim zamanından kalmıştır" dedi. *(Hürriyet*, 7 Haziran 1986)

Dekan böyle açıklama yaptı ama ne bu açıklama okul yönetiminin suçunu hafifletir, baskılarını gözlerden saklayabilir ne de bir polisin açığa alınması polisi aklayabilir.

Bu olay bir polisin bireysel tavrı, tekil bir olay değildir. Öğrenciler bunu çok iyi bildikleri için yalnızca döven polisi suçlamamış, bütün polisin üniversiteden çekilmesini istemiş, bütün baskıların kaldırılması için protestoyu yükseltmiştir.

Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu

Geçmiş devrimci durum dönemi belleklerden silinmemiştir. Üstüne üstlük faşizm döneminde polis işkencelerle devletin bekçiliği görevini en kanlı yüzüyle sergilemiştir. Polisin işlevinin ne olduğunu öğrenciler de, halk da kendi yaşamından görmüştür. Burjuvazi şimdi bu imajı silmek için yoğun bir çabaya girişti.

14 Haziran günü Edirne'de Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun kız ve erkek öğrenci yurduna gelen polis ekipleri, sohbet etmeye geldiklerini söylemiş ve "size sevgimizi getirdik" demişlerdir. *(Milliyet*, 15 Haziran 1986)

Bu ne pehriz bu ne lahana turşusu! 9 Eylül Üniversitesi'nde öğrenciye dayak at, ekmek kavgası veren pazarcıların üstüne yürü, Edirne yurduna "sevgi götür"!

Polisin yüzünü ne böyle "gençlerle polis elele" yutturmacalarıyla saklayabilirler, ne de bu tavrı sürdürebilirler. Türkiye ortamı buna el vermez. Bıçak kemiğe dayanmış, öfke sokakta patlamaya başlamıştır. Mecburdurlar polisin bildiğimiz halk düşmanı yüzünü göstermeye.

Aynı gün yaşanan bu iki olayda da yükselen protesto, burjuvaziye geri adım attırmıştır. Pazarcılar sabah yasaklanan pazarlarını, eylemleriyle öğlen kurma hakkını almışlar, öğrenciler protestolarıyla bütün İzmir'de üniversitelerden polisi attırmışlardır.

Halk, ekmeğini ve demokratik haklarını militan eylemlerle elde edeceğini görmüştür.

Türkiye ortamında ekmek ve demokrasi kavgası bugünden devrimci yöntemlerle yürüyor. Demokrasi kavgası devrim kavgasına hayatın içinde bağlanıyor. Kim ne derse desin Türkiye devrime gidiyor.

Nezihe Dalyan

15-16 Haziran'da, bu iki tarihsel günde işçi sınıfı, onyılların kavga deneyimini içeren çok şey öğrendi.

15-16 HAZİRAN

Bu sayfaları hazırlayanlar:
S. Günbudak
Ahmet Fırat
Çağlayan Madra

15-16 Haziran hakkında bugüne kadar çok şey yazıldı, konuşuldu, yorumlar yapıldı. Ama ne kadar ilginçtir, sol çevreler 15-16 Haziran'a "yığınsal çıkış", "büyük işçi direnişi", "sendikalar yasasının değiştirilmek istenmesine işçi sınıfının yanıtı" gibi adlar vermekle yetinirken, burjuvazi 15-16 Haziran'ı her zaman "ihtilal provası" olarak gördü ve korkuyu iliklerinde hissetti.

Gerçekten de 15-16 Haziran, burjuvazinin düşman sınıf bilinciyle doğru olarak gördüğü gibi, sıradan bir eylem, direniş vb. değil *işçilerin kendiliğinden ayaklanmasıydı.* 15-16 Haziran, İstanbul-İzmit yöresinde, DİSK'ten, ve Türk-İş'ten 100 bini aşkın işçinin 168 fabrikada üretimi durdurup sokaklara çıktığı, yürüyüş kollarının uğradığı her fabrikada çığ gibi büyüyüp şehre aktığı şanlı ayaklanma günleridir.

İki günde 20 yıllık eğitim

15-16 Haziran'da işçilerin yükselttikleri istemlere baktığımızda, bu istemlerin o gün için bile pek ileri istemler olmadığını görürüz. 15-16 Haziran'ın ana istemi, Demirel hükümetinin iş yasalarında yapmak istediği değişikliklere karşı çıkmaktan ibaretti. İş yasalarında ileriye doğru bir değişim istemini bile içermiyordu. Öte yandan işçiler, kızıl bayraklarla vb. değil, düpedüz Türk bayraklarıyla yürümüşlerdi. Yollar askeri birlikler tarafından kesilince haykırılan "belgi" ise "işçi-ordu elele" belgisinden ileri geçmedi.

Bütün bunlara rağmen 15-16 Haziran, 1968'lerden beri yükselen devrimci durumu bir üst aşamaya ulaştıran bir sıçrama noktası, Türkiye işçi ve devrimci hareketi için yeni bir dönemin başlangıcı oldu.

15-16 Haziran'da işçi sınıfı hem çok şey öğrendi, hem çok şey öğretti.

İşçi-ordu elele mi, gırtlak gırtlağa mı?

İşçiler "işçi-ordu elele" belgisiyle, Türk bayraklarıyla yürüdüler. Ama ne oldu? Askeri birlikler ve polisler yolu kestiler, aynen düşman gibi saldırdılar. Bunun üzerine işçiler de tankların üzerine tırmanıp barikatları aştılar, polisleri kovalayıp köşeye sıkıştırdılar. İşçiyle ordunun elele değil gırtlak gırtlağa olduğunu, Türkiye'de tek bir bayrak altında toparlanabilecek, aynı çıkarı paylaşan bütün bir nüfusun olmadığını somut olarak yaşadılar.

Yığınlar, geniş kalabalıklar en iyi kendi deneyimleriyle öğrenirler. İşçi sınıfı da 15-16 Haziran'da çok şey öğrendi. Bu iki gün, 20 yılın deneyimini içinde barındıran, yoğun olarak öğreten iki tarihsel gün oldu.

İki günün sonunda Türkiye'de farklı sınıfların varlığı, bu sınıfların farklı çıkarları olduğu, devletin, ordunun, Türk bayrağının sömürücü egemen sınıfı temsil ettiği kafalara çakıldı. "İşçi-ordu elele" belgisi ikinci gün de bağırıldı ama bu bağırma artık yanlışlığı kanıtlanmış bir inanca son bir gülegüleydi!

Gerici iktidar ayaklanmayı ancak sıkıyönetimle bastırabildi. Yüzlerce işçi yaralandı, Yaşar Yıldırım, Mustafa Baylan ve Mehmet Gıdak çatışmalarda can

Zorlayalım, Türk-İş yeni 15-16 Haziranlar yapsın!

15-16 Haziran ayaklanması denince akla, işçi yatağı İstanbul, akın akın işçiler, DİSK ve Kemal Türkler gelir.

15-16 Haziran'ın 16. yıldönümünde, büyük bir işçi lideri olan Kemal Türkler'i saygıyla anıyoruz. İşçi hareketinin son 20-30 yıllık tarihindeki önemli olayların çoğunda Kemal Türkler'in adıyla karşılaşıyoruz, onu sık sık anıyoruz. Onun büyük bir işçi lideri olduğu buradan da belli oluyor.

Öte yandan 15-16 Haziran ayaklanması, işçi sınıfının militanlığıyla ve Kemal Türkler'in bu militanlığa sözcülük etmesiyle bağlı olarak, DİSK'in Türkiye'de devrimci sendikal savaşım geleneğine yaptığı unutulmaz bir katkıdır. 15-16 Haziran'ın 16. yıldönümünde, devrimci sendikal savaşım okulu olarak, yalnızca kendi üyelerine değil tüm işçi sınıfına çok şeyler öğretmiş olan DİSK'i de coşkuyla, saygıyla anıyoruz.

DİSK'in faaliyetleri askıya alındı, yöneticileri tutuklandı, işçilerin aidatlarıyla satın alınmış mal varlığına el kondu, hatta bazı malları düpedüz çalındı. Aklınca burjuvazi, 15-16 Haziranların, öteki şanlı devrimci eylemlerin bu yoldan öcünü aldı. Öc alma çabası içinde, gerçekte kendi işçi düşmanı, aç gözlü, haksız ve hırsız yüzünü bir kez daha açığa çıkardı.

DİSK'in devrimci sendikal savaşım okulunun da katkısıyla işçi sınıfımız bugün dünden çok daha ileridedir. III. Konferansımızın vurguladığı gibi, bugün işçiler birleşik, militan sendikal savaşım istiyorlar ve Türk-İş yönetimini de bu yönde itiyorlar.

İşçi sınıfımız DİSK'in kapatılmasının, DİSK yöneticilerinin yargılanmasının, DİSK'e yapılan haksızlıkların hesabını soracaktır.

İstediği sendikayı kurmak ve istediği sendikacıları göreve getirmek işçi sınıfımızın en doğal hakkıdır. Bu hak onu gaspedenlerin elinden koparılıp alınmalı, ancak DİSK'i yeniden kurma yönünde kullanılmamalıdır. DİSK'in bayraklaştırdığı devrimci sendikal savaşım gelenekleri Türk-İş içinde canlandırılmalı ve Türk-İş'e egemen kılınmalıdır.

Türk-İş tabanının Türk-İş yönetimine yaptığı basınç çeşitli bölücü girişimlerle dağıtılmaz ve bu basınçla Türk-İş'in iç işleyişlerini demokratikleştirme yönünde de ısrarlı dayatma yapılırsa, DİSK'in bayraklaştırdığı devrimci sendikal savaşım geleneklerinin Türk-İş'i sarmaması için hiçbir neden yoktur.

Bugün iş yasalarını parçalayacak, sendikal savaşımın önünü açacak doğrultuda her çıkış büyük önem taşıyor ve böyle her çıkışa dayanışma göstermek bir görevdir. Ancak böyle çıkışlar yapmak için daha iyi örgütsel seçeneği Türk-İş dışında arama eğilimine karşı durmak gereklidir. Tam tersine, böyle çıkışların Türk-İş içinden kaynaklanması ve Türk-İş'in bunlara sahip çıkmaya zorlanması, iş yasalarıyla ve sendikal savaşımın önündeki öteki engellerle birlikte, Türk-İş'in, yıllardır haketmediği bir sendikal konumu tutan burjuva yönetimini de fırlatıp atmayı kolaylaştırır. Türk-İş dışında daha iyi örgütsel seçenek aramak yerine, Türk-İş'i aradığımız daha iyi örgütsel seçeneğe dönüştürmek en kestirme ve genel çıkar açısından en yararlı yoldur. Ve bu yola gidiş, Türk-İş'e akan eski DİSK'li işçilerce, Türk-İş'in 12 Eylül öncesinden bu yana, çok şey görüp geçirmiş, kendi deneyiminden öğrenmiş ileri işçilerince daha şimdiden açılmış durumdadır.

Bugün Türk-İş'i, anayasayı, iş yasalarını parçalayacak, işçi sınıfının 1970'den çok daha yüksek düzeyde olan beklentilerini karşılayacak yeni 15-16 Haziranlar yapmaya *zorlamak* hiç de boş bir hayal değildir. Yeter ki işçi sınıfımız, Türk-İş'li işçiler, ısrarla ve inatla, Türk-İş yönetimini bu yöne doğru itsinler, zorlasınlar!

Bu, DİSK'in devrimci sendikal savaşım geleneklerini büyüterek, geliştirerek yaşatmanın da en doğru yoludur. Bugün DİSK'in açılması yönünde çabalayanlar, adına yaraşır, devrimci değil sosyal demokrat bir DİSK ortaya çıkararak, devrimci gelenekleri yaşatmak değil, bu yoldan boğmak amacındadırlar. DİSK adının devrimci sendikal savaşım geleneklerini boğmaya araç edilmesine izin vermeyelim, bu gelenekleri büyüterek, geliştirerek, yaygınlaştırarak Türk-İş'e mal edelim!

Pratiğin öğretmenliği, burjuva orduya ve bayrağa beslenen kör inancın yıkılmasının yolunu da açtı.

AYAKLANMAYDI

verdi. Ayaklanmadan bir süre sonra ise 12 Mart darbesi geldi. Bunlar, işçiyle ordunun gırtlak gırtlağa olduğunu bilinçlere biraz daha kazıdı.

Kazanımlar nasıl elde edilir?

15-16 Haziran ayaklanması olunca 274-275 nolu sendikalar yasası meclisten döngeri ediliverdi. Kimileri hemen ağız değiştirdiler, sanki ezelden beri işçi haklarından yanaymış rolüne geçtiler. Böylece egemen sömürücü sınıfa karşı kazanımların naşıl elde edileceği de somut olarak yaşandı.

İşçi sınıfı 15-16 Haziran ayaklanmasıyla kendi gücünü gördü. Gördü ki bu güçle hem tankları topları aşıp geçebiliyor, hem meclisleri, yasaları delip geçebiliyor. Sonra 15-16 Haziran köyde, şehirde tüm emekçiler arasında büyük saygı uyandırdı. İşçi sınıfı, bu gücüyle tüm emekçileri ardında toplayabileceğini de gördü.

15-16 Haziran ayaklanmasına işçiler, bunun bir anayasal hak olduğu düşüncesiyle, genel olarak yasalara saygıyla, ama tek bir yasaya karşı olarak başladılar. Ama iki günün deneyimi onlara öğretti ki, kapitalizm koşullarında, hele ki Türkiye'de, yasal haklara, yasal yollara bel bağlayarak bir yere varılmaz. Onlar kullanılır ama onlara bel bağlanmaz.

Bugün anayasanın, yasaların delinmesinden sık sık söz ediliyor. Gerçekte bu delinme yalnızca 1982 Anayasası'na ve bugünkü yasalara özgü değildir. Türkiye'de genel olarak egemen sınıfın anayasaları, yasal düzeni delinmiştir. Ve ilk büyük deliği açan da 15-16 Haziran ayaklanması olmuştur.

İşçi sınıfı var mıymış, yok muymuş?

Dedik 15-16 Haziran'da işçi sınıfı hem öğrendi, hem öğretti.

Küçük burjuva solcular 1960'larda bir tartışmadır yürütüyorlardı. İşçi sınıfı grevden greve, işgalden işgale koşarken, onlar hâlâ işçi sınıfı var mıdır yok mudur, öncülük olabilir mi, olamaz mı diye tartışıp duruyorlardı. 15-16 Haziran'da işçi sınıfı bu tartışmayı kesti.

15-16 Haziran, Türkiye kapitalizmini olduğundan çok daha geri bir düzeyde ele alan, dolayısıyla işçi sınıfının toplumda taşıdığı ağırlığı küçümseyen tüm küçük burjuva akımlar için, nesnel olarak, büyük bir darbe oldu.

15-16 Haziran'ın işçi sınıfının Türkiye toplumunda çok önemli bir ağırlık taşıdığını ilk kez, çok somut ve çok açık bir şekilde gözler önüne sermesi, bu gerçeği küçük burjuva kafalara adeta zorla çaktı.

Nitekim, Türkiye'nin önündeki devrimin milli demokratik devrim olduğunu savunan siyasal akımın bir süredir girdiği dağılma-parçalanma süreci 15-16 Haziran'la büyük bir hız kazandı. İşçi sınıfı küçük burjuva sollara unutulmaz bir ders vermiş, bir gerçeği öğretmiş oldu.

Geldik bugünlere

15-16 Haziran'dan sonra geçen yıllar içinde Türkiye işçi sınıfı devrimci kararlılığını, savaşma

(Devamı sayfa 6'da)

İşçilerin bayrağı neden kızıldır?

Bu soruyu Türkiye'de burjuvazinin çeşitli sözcülerine soralım. Yanıtlarken hepsi şu ya da bu biçimde komünistleri işin içine sokacaklardır. Kimisi, işçilerin bayrağı kızıl değildir ama komünistler böyle göstermek istiyor, diyecektir. Kimisi, işçilerin bayrağı kızılsa bunun nedeni komünistlerdir, diyecektir.

Komünizmle işçi sınıfı arasında her alanda ayrılmaz bir bağ vardır. Burjuvaların kızıl bayrak konusunda da işin içine komünistleri sokmalarına bu açıdan bir itirazımız yok. Yeter ki bunu yaparken gerçekleri bulandırmasınlar!

Burjuvalar ne derlerse desinler, işçilerin bayrağı kızıldır. Ve bunun nedeni, yine kimi burjuvaların diyeceği gibi, hiç de komünistler değildir. Tam tersine burjuvazinin kendisidir.

Bırakalım işçi sınıfının sömürüyü yıkma amacını bir yana, dünyada demokratik işçi hakkı olarak ne görüyorsanız, doğuşunu bir kurcalayın, uğrunda mutlaka kanlı bir mücadele verilmiş olduğu ortaya çıkacaktır. Sendikal hakların kazanılması kanla olmuştur. 8 saatlik iş günü, 1 Mayıs'ın tarihini oluşturan kanlı çatışmalarla kazanılmıştır. Bütün işçi hakları tarihsel olarak böyle doğmuştur.

Burjuvazi ilk başta işçi haklarını tanımamak için tetiği çekmiş, kan dökmüştür. İşçilerin mücadelesini kanla durduramayınca, istenen hakkı tanımak zorunda kalmıştır. İşçilerin bayrağını kızıla boyayan, burjuvazinin döktüğü kandır. *Enternasyonal*'de boşuna denmiyor:

Cellatların döktükleri kan
Kendilerini boğacak,
Bu kan denizinin ufkundan
Kızıl bir güneş doğacak.

Dünyadaki demokratik işçi haklarının tarihine baktığımız zaman, değişik hakların, değişik ülkelerin ya da ülke guruplarının işçileri tarafından kazanıldığını görürüz. Her hakkın tarihçesinde, farklı uluslardan işçilerin kanı vardır.

Her hak, bir ya da bir gurup ülkede, böyle kanlı mücadelelerle kazanıldıktan sonradır ki bazı başka ülkelerde "kan dökülmeden" gündeme gelmiştir. Burjuvalar, tarihi ortasından başlatıp, bu somut ülkeleri örnek gösterip, hakların "verildiğini" söylerler. Bu yalandır. Her bir hak dünya işçi sınıfının şu ya da bu müfrezesinin kanıyla kazanılmıştır.

"Hakların verildiği" edebiyatı Türkiye'de de çok yaygındır. Atatürk'ün "verdiği"(!) haklardan başlayıp, 1961 Anayasası'nın "verdiği" (!) haklara uzanan geniş bir "verme" yelpazesi vardır. Oysa Türkiye burjuvazisi tek hak bile vermemiştir. Dünyada işçi sınıfının kanla kazandığı birçok demokratik hakkın küçük bir bölümünü, güdükleştirerek ve tarihsel olarak gecikerek tanımak zorunda kalmıştır. Bunu da o hakkın kazanılması için verilen kanlı mücadeleler kendi başına da gelmesin diye bir tedbir olarak yapmıştır.

Gelgelelim, Türkiye burjuvazisi yine de işçi haklarına düşman yüzünü gizleyememiştir. İşçi sınıfı güçlenip de, "verildiği" söylenen güdük haklar bile, kağıt üstünde yazılı olmaktan yaşamda kullanılmaya geçince, burjuvazinin hakları geri alması, hem sözde, hem uygulamada, hak "vermesinden" çok daha ağır basmıştır.

Şöyle bir düşünün! Grev hakkının "verildiği" söylenen Türkiye'de 1980'e dek grevlerde öldürülen işçilerin sayısı, basına yansıyanı-yansımayanıyla, yüzlercedir. Gösteri ve yürüyüş hakkının "verildiği" koşullarda, gösteri ve yürüyüşlerde öldürülen işçilerin sayısı ise herhalde binlercedir. Ve bunlar en basit burjuva demokratik haklara örneklerdir.

Sonuçta, dünya işçilerinin kanıyla kazanılmış tarihsel hakların Türkiye'de "verilen" bazılarını kullanmak, olmayan bazılarını kazanmak için Türkiye işçi sınıfı yine kanlı mücadeleler vermiştir. Dünya işçilerinin kızıl bayrağı, Türkiye işçi sınıfının kanıyla da boyanmıştır. Türkiye işçi sınıfı, dünya işçi sınıfının kızıl bayrağını kanı, canı pahasına dalgalandırmıştır.

Gerçek böyleyken, burjuvalar işçilerin bayrağının kızıl oluşunu ister reddetsinler, ister komünistlere atfetsinler. Gerçek devrimcidir ve komünistlerin tek yaptıkları gerçeği doğru yansıtmaktır. İşçilerin bayrağı kızıldır ve bu bayrağı kızıla boyayan burjuvazinin döktüğü kandır.

Bugün, işçi sınıfımız, kendiliğinden değil partisinin öncülüğünde, örgütlü bir ayaklanma için, enternasyonalist bir görev için hazırlanıyor.

(Baştarafı sayfa 5'de)
yeteneğini 1 Mayıslarda, DGM direnişlerinde, Profilo ve Demirdöküm grevlerinde, İzmir ayaklanmalarında tekrar tekrar kanıtladı. Ancak ilk raundda yenildi.

1980 yılında işçi sınıfının devrimci savaşımını ve devrimci durumu bastırmak üzere faşizm geldi. İşçilerin yıllarca savaşarak elde ettiği kazanımları söküp aldı. İşçi ve emekçilerin nice şehitler vererek elde ettiği haklar budandı. Faşizm çoktan çözülüp gitti ama demokratik haklar 1970'in de gerisinde tutulmak isteniyor.

Son beş yılda işletme kârlarının reel olarak 5,5 misli artmasına karşılık, işçi ücretleri on yıl öncesinin düşük ücretlerinin bile gerisinde kaldı. İşçi sınıfının yaşamı mutlak olarak daha da kötüleşti. İşçilerin öfkesi çok derinleşti. Bugün işçi sınıfımızın deneyim ve bilinç düzeyi çok çok ileridedir.

İşçi sınıfının önümüzdeki çıkışları 1970'lere hiç benzemeyecektir. İşçi sınıfımız, 15-16 Haziran gibi şanlı ayaklanmaların artık kendiliğinden değil, bilinçli, örgütlü ve partisine sahip çıkarak, bu kez iktidara el uzatarak olacağını tüm dosta ve düşmana gösterecektir.

Güney Afrika ile ortak yıldönümü

Biz 15-16 Haziran'ın 16. yıldönümünü kutlarken, Güney Afrika işçi sınıfı da, aynı 15-16 Haziran 1970 ayaklanması gibi kendiliğinden olan Soweto ayaklanmasının 10. yıldönümünü savaşarak kutluyor. Siyah işçiler bir günlük genel grev yaptılar. Ayrıca tüm siyah emekçiler çeşitli eylemlere katıldılar.

Her iki ülkenin de yazgısı devrimdir. Bugün Güney Afrika, yarın Türkiye!

Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Alışmış kudurmuştan beterdir

1960'larda Türkiye'de daha çok küçük burjuva aydınlar arasında bir tartışma yürüyordu. Türkiye feodal midir, yarı feodal midir? Türkiye'de işçi sınıfı var mıdır, yok mudur? Devrimci aşama, milli burjuvazinin öncülüğünde milli demokratik devrim midir yoksa hiçbir devrim değil sol bir cunta mı gereklidir? İşçi sınıfının devrime fiili öncülük yapamayacağı veri sayılırdı ama "belki" ideolojik öncülük yapıp yapamayacağı tartışılırdı.

Bir söz var. Pratik öyle acımasız bir öğretmenmiş ki önce imtihana sokar, sonra dersi verirmiş. Bu konuları tartışanlara da pratik böyle bir ders verdi. Bunlar önce imtihanda çaktılar sonra dersi öğrendiler.

Olup olmadığı "tartışılan" işçi sınıfımız önce grevlere, işgallere çıktı, derken 15-16 Haziran ayaklanmasıyla tüm Türkiye'yi yerinden oynatıverdi. 15-16 Haziran'dan beri burjuvazinin beti benzi soluktur. Bir söylentiye göre, bu iki günden sonra, İstanbul'da işçilerin ayaklanmasından ölesiye korkan burjuvaların Adalar'a yerleşme furyası başlamış ve Adalar'da arsa fiyatları ok gibi fırlamıştır.

İşçi sınıfının bu şanlı ayaklanması burjuvaziyi korkudan kalp hastası yaparken, küçük burjuva aydınların ayakları havada tartışmalarını da bıçak gibi kesmiştir. 8 Mart 1971'de bu kesimlerin son sol cunta umudu da tükenip giderken, 12 Mart dönemi sonrasında, 1974'de Türkiye'nin dört bir yanında grev çadırları mantar gibi bitmiştir. 12 Mart sonrasını, *tartışmasız* işçi sınıfı başlatmıştır ve yıllar içinde topluma hegemonyasını da yaşatmıştır.

İşçi sınıfı devrimci yeteneğini dosta düşmana kanıtladı. İlk raundda yenildi ama hiç önemli değil. Yenilmeden yenmeyi öğrenmek ya olanaksızdır ya da zayıf bir zafer anlamına gelir. Bugün işçi sınıfımız çok daha

şiddetli, güçlü bir savaşıma hazırlanıyor. Öte yandan bizim küçük burjuva aydınların iflah olmaz bazıları da pratikten ille yeni bir şamar daha yemeye hazırlanıyor.

İşçi sınıfı 1980'den beri meydanlarda pek görünmedi ya, bazı iflah olmaz küçük burjuva aydınlar, işçi sınıfı var mı yok mu tartışmasını, yeni ve daha üst bir düzeyde yeniden başlattılar.

10 Mayıs'ta İstanbul Şan Tiyatrosu'nda "Demokrasi ve sosyalist parti" konulu bir panel yapıldı. Ne raslantıdır ki aynı tartışmanın 1960'larda da "kahramanı" olan Doğu Perinçek, bu panelde zavallı yanlışları israrla yineledi ve şöyle dedi:

"1960'larda sınıf sahneye çıkmaya başladı ama kendi adına değil. 1990'lar ise bence sınıfın, işçi sınıfının ve emekçi yığınların artık kendi adlarına siyaset sahnesine çıkacakları yıllar olacak." *(Saçak*, sayı:29, s:15)

Perinçek'e göre işçi sınıfı ancak Türkiye'nin 2000 yıllarına damga vuracaktır.

1960'larda sınıf sahneye yalnızca *çıkmaya başlamış!* Kendi adına hiç çıkmamış, ancak 1990'larda çıkacakmış! Damgayı ise 1990'larda da değil 2000 yıllarında vuracakmış!

Doğu Perinçek taraftarları, Türkiye toplumuna 1960'larda, 1970'lerde silinmez bir damga vurmuş olan işçi sınıfından hiç yüz bulamadılar. Herhalde bunun için Perinçek sınıfın "kendi adına" sahneye çıkmadığını sanıyor. Evet işçi sınıfı Perinçek'in adına hiç sahneye çıkmamıştır ve çıkmayacak da! Bu açıdan Perinçek 2000 yılı için bile umut beslemesin!

Öte yandan, Perinçek gibilerinin böyle konuşmaları, işçi sınıfının bugün de koca bir heyula gibi sahnede dimdik durduğunun başlıbaşına kanıtıdır. Sosyal demokrat partilerin işçi sınıfının savaşımını durduramayacağı açığa çıkmamış olsa, işçi sınıfı çok daha sol ve militan bir siyasal partiyi, kendi partisini arıyor olmasa, nereden çıkacak bu "demokrasi ve sosyalist parti" panelleri?

Perinçek gibilerinin böyle sözleri bugün de birşey değiştirmeyecektir. Ancak bu gibiler pratikten bir şamar daha yiyecektir. Onlar şamar yemeye bu kadar meraklılarsa, bizim yapabileceğimiz birşey yok!

15-16 Haziran belki kendiliğindendi ama oportünistlerin bin örgütlü eyleminden daha devrimciydi.

Hangisi daha d[illegible]vrim[illegible]?

15-16 Haziran'da işçiler kendiliğinden ayaklandılar. İşçilerin istemleri, belgileri ilk başta geriydi. Ama iki günlük yoğun deneyim içinde çok şey öğrendiler. 15-16 Haziran Türkiye işçi ve devrimci hareketi için büyük bir ilerleme oldu.

İlerleme 1977'ye dek yükselen bir eğri biçiminde sürdü. Bu sürede TKP güçlendi, işçi hareketi içinde büyük bir saygınlık kazandı. 1977 Konferansı'nda Bilen yoldaş, barikata çıkacağız dedi. Bu gidişat, doğal olarak karşı devrimi de güçlendirdi ve saldırıya geçirdi.

Karşı devrimin saldırısı TKP içinde ayrışmaya yol açtı. Bu saldırı karşısında devrimi güçlendirmek isteyenlerle, burjuva kuyrukçuluğuna, legalizme gerileyenler, yani devrimciler ve oportünistler ayrıştılar. Oportünistler, çeşitli çirkin yöntemler kullanarak ve uluslararası oportünist desteğe dayanarak parti yönetimini bırakmadılar. Ve işçi hareketi içinde TKP'nin kazandığı saygınlıktan yararlanarak zehir saçmaya başladılar.

1977 sonrasında bu zehirin etkisi belirmeye başladı. Mücadele hedefleri daraldı, proleter yöntemlerin yerine burjuvazinin kabul edebileceği yöntemler dayatıldı. Bu yoldan, sosyal demokratların da "katkı"sıyla, işçi sınıfının enerjisi tüketilmeye başlandı.

1978'de kurulan Ecevit hükümetine şakşakçılık yapıldı. 1 Mayıslar önce İzmir'e, oradan Mersin'e taşındı. İzmir ayaklanmasına öteki işçi yataklarından destek önlendi. Kemal Türkler öldürüldüğünde, "örgütlü, planlı eylem" adına, bir milyon işçinin öfkesi uslu bir cenazeyle eritildi.

1977'ye dek ilerleyen hareket, 1977'den sonra oportünizmin etkisiyle, sosyal demokrasinin katkısıyla gerilemeye başladı. Devrim savaşını faşizmi yenmedi. Oportünizm ve sosyal demokrasinin yarattığı zayıflık temelinde faşizm gelebildi.

Bu süreç içinde, tarihsel bir karşılaştırma yapmak açısından "hangisi daha devrimci" — devrimci durum koşullarında işçi sınıfının çıplak kendiliğinden hareketi mi, yoksa TKP gibi ileri bir ad altında da yayılsa, oportünizmin zehirli etkisini taşıyan bir hareket mi — diye sorarsak, yanıt 15-16 Haziran'ın, kendiliğindenlikten doğan tüm geriliklerine rağmen daha devrimci olduğudur.

Ancak böyle bir karşılaştırma, aynı zamanda iki tarihsel olgu arasındaki önemli bir bağı da sergiliyor. Burjuva ideolojisine karşı sürekli savaşım veren, sınıf bilinci yayan sağlam bir öncü olmazsa, kendiliğindenliğin nereye varacağını, kimin işine yarayacağını gösteriyor.

"Hangisi daha devrimci" sorusunu, yukarıda yalnızca kendiliğindenlikle oportünizmi karşılaştırmak ve böylece deneyimden ders çıkarmak açısından sorduk. Neyse ki yaşamda bu ikisi arasında bir seçim yapmak zorunda değiliz. Tam tersine, deneyimin de dersiyle pırıl pırıl bir sınıf bilincine yönelip, ikisini de kenara itmek durumundayız.

Nitekim, işçi sınıfımız geçmiş deneyimin derslerini çıkarmış, yukarıdaki iki seçeneğin de ötesinde bir arayış içine dalmıştır. III. Konferansımız hem bunu vurgulamıştır, hem de bunu tamamlayan bir olguyu bir kez daha açığa çıkarmıştır: İşçi sınıfının arayışına uyan tek parti, kendi yanlışlarını acımasızca eleştirip, sınıfın önünde ilerlemeyi başaran, dünya ve Türkiye devriminin zaferinden, bu zafere giden doğru yolu uygulamaktan başka kaygusu olmayan TKP — *İşçinin Sesi*'dir. TKP-*İşçinin Sesi* işçi sınıfının arayışını kucaklayacak, işçinin partisi olacaktır. Ve 15-16 Haziran'larla başlayan şanlı savaşım, bu kez zafere ulaşacaktır.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ ÇEK-AL

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:308, 23 Haziran 1986

Bu sayımızda, Ayla Antepli yoldaşımızın SBKP MK Genel Sekreteri Gorbaçov yoldaşın 27. Kongre'ye sunduğu Politik Rapor'u değerlendiren yazısının II. bölümünü veriyoruz.

Ayla Antepli

II
SBKP 27. Kongresi'nin ardından

5. Çağrı

Geçen sayımızda yayınlanan bölümde, raporun dört gurup çelişki saptadığını belirtmiştik.

Rapor, bütün bu çelişkileri ele aldıktan sonra, bunların çözümlenmesi için bir çağrıda bulunuyor. Önemli olması nedeniyle bu çağrının hemen hemen bütününü aktarıyoruz:

"Gördüğünüz gibi yoldaşlar, sorunlar çok, büyük ölçekli ve karmaşıktır. Ancak şurası açık ki, bunların kavranması, bir bütün olarak, güncel görevlerin kapsam ve derinliğinin gerisinde kalıyor. Uluslararası yaşamın acil sorunlarının başarıyla çözülebilmesi için zorunlu koşul, siyasal uyum aramaya ayrılan zamanı azaltmak ve yapıcı eylemi en hızlı şekilde sağlamaktır.

"Şu konuda kafamız açıktır ki, herşeye bizim gücümüz yetmez. Ve Batıya, Batılı liderlerin, tarihin önemli dönemeç noktalarında herşeyi soğukkanlı bir perspektifle görme yeteneğine de çok şey düşmektedir. ABD Başkanı bir seferinde demişti ki, eğer gezegenimiz başka bir gezegen tarafından tehdit edilirse SSCB ve ABD çabucak ortak bir dil bulacaklar! Peki, nükleer bir felaket uzay yaratıklarının gelmesinden daha elle tutulur bir tehlike değil midir? Ekolojik tehdit yeterince büyük değil midir? Gelişmekte olan ülkelerin ve bu ülke halklarının sorunlarına mantıklı ve adil bir yaklaşım bulmada bütün ülkelerin ortak çıkarları yok mudur?

"Son olarak, insanlığın biriktirdiği tüm deneyim, başka bir krizin çıkmasını beklemek yerine, sağlam temellere dayanan pratik sonuçlar çıkarmaya yeterli değil midir? Birleşik Devletler gezegenimizin mütevazi boyutları içinde kendi güvenliğini daha fazla garanti edemeyecek doktrinler üreterek uzun dönemde ne kazanmayı umuyor?

"...

"ABD egemen çevreleri, hiç de basite alınmayacak bu tarihsel dönemde, gerçekçilikle bağlarını açıkça kaybediyorlar. Uluslararası saldırgan tutum, düşünce ve siyasette artan militaristleşme, başkalarının çıkarlarını hiçe saymak — bütün bunlar kaçınılmaz olarak ABD emperyalizminin moral ve siyasal açıdan yalıtılmasına yol açıyor ve kendisiyle insanlığın geri kalan kesimi arasındaki uçurumu açıyor. ...

"Kapitalist dünyanın yönetici merkezleri, etrafta ne olup bittiği hakkında salim kafalı, yapıcı bir değerlendirme yoluna girebilecekler midir? En kolay yanıt şu olur: Belki evet, belki hayır. Fakat tarih, bize bu tür kehanetlerde bulunma hakkı tanımıyor. İnsanlık varlığını sürdürecek mi, sürdüremeyecek mi sorusuna yanıt olarak 'hayır'ı kabullenemeyiz. Biz şunu söyleriz: Toplumun ilerlemesi, uygarlığın yaşamı sürmelidir ve sürecektir.

"Biz bunu yalnızca, komünistlere özgü iyimserlikle değil, insanların aklına ve sağduyusuna olan inancımızla söylüyoruz. Biz gerçekçiyiz ve iki dünyayı birçok şeyin, hem de derinden ayırdığının çok iyi farkındayız. Ancak, şunu da açıkça görüyoruz ki tüm insanlığı etkileyen en canalıcı sorunları çözme ihtiyacı, onları etkileşmeye itmelidir, insanlığın kendini koruma yönündeki şimdiye dek görülmemiş güçlerini uyandırmalıdır. İşte, günümüzün gerçeklerine uygun dürtü.

"Tarihin, toplumsal ilerlemenin gidişi *devletler ve halklar arasında tüm dünya çapında yapıcı ve yaratıcı etkileşimin* olmasını her zamandan daha ısrarla gerektiriyor. Yalnızca bunu istemekle kalmıyor, aynı zamanda onun için gerekli siyasal, toplumsal ve maddi önkoşullar da sağlıyor.

"Böyle bir etkileşim, nükleer felaketin önlenmesi ve uygarlığın varlığını sürdürmesi için çok gereklidir. Dünya çapında giderek keskinleşen öteki sorunların ilgili tüm taraflarca ortaklaşa ve ilgili herkesin çıkarına uygun olarak çözülmesi için de çok gereklidir. Günümüzdeki gelişmelerin egemen diyalektiği, iki sistem arasında yarışma ve çatışmanın bir bileşimi ile dünya topluluğu ülkelerinin birbirlerine bağımlılıklarının giderek artması yönünde bir eğilimden oluşuyor. Tam da bu yoldan, karşıtların mücadelesi yoluyla, enerjik çabalar yoluyla, bir bakıma karanlıkta kör gibi yol ala ala, tartışmalı ama *birbirine bağımlı ve birçok açıdan entegre bir dünya* şekilleniyor.

"Komünistler, toplumsal ilerleme yollarının doğası gereği karmaşıklığının ve çelişkiliğinin her zaman farkında oldular. Ancak, bu süreçlerin merkezinde — ki bu, komünist dünya görüşünün temel ayırıcı özelliğidir — hiç şaşmaz şekilde insan, onun çıkarları ve istekleri yer alır. Lenin'in vurguladığı gibi, insan yaşamı, onun bütünsel gelişim olanakları, en büyük değere sahiptir. Toplumsal gelişmenin çıkarları herşeyden önce gelir. SBKP'yi, pratik eyleminde yönlendiren budur.

"Bizim görüşümüze göre, çağdaş koşullarda savaşımın ana hattı, bütün uluslar için yaşamaya değer, gerçekten insanca maddi ve moral koşulları yaratmaktan, gezegenimizde yaşamın devamını güvence altına almaktan ve onun zenginliklerine, özellikle en büyük zenginlik olan insana ve onun tüm potansiyeline yönelik müşfik bir tutum geliştirmekten oluşuyor. Ve biz, kapitalist sistemi, dayanıklı bir barış koşullarında bizimle burada rekabet etmeye davet ediyoruz." (*agy*, s.23-25)

Şimdi çağrının ana unsurları nelerdir, onlara bakalım:

1. Çelişkilerin siyasal uzlaşmalarla, ortaklaşa, herkesin çıkarına çözümlenebileceği ve çözümlenmesi gerektiği görüşü. Gorbaçof yoldaş bunun hem gerekli hem de olanaklı olduğunu varsayıyor.

Bu varsayım, ortak bir ihtiyaç ve böyle çözümler için ortak bir çıkarın varolduğu anlayışı üstünde yükseliyor. Gorbaçof yoldaş inanıyor ki, aralarındaki çelişkiye karşın, SSCB ve ABD dünya gelişmeleri ve güncel konular üstüne ortak bir değerlendirme yapabilecekler.

2. Birinciyle bağlı olarak, bu bölümdeki kötümser ifadelere rağmen, "ABD egemen çevreleri gerçekçilikle bağlarını kaybediyorlar" gibi cümlelere rağmen, Gorbaçof yoldaşın vardığı sonuç tamamen tersidir:

İnsanlık varlığını sürdürecek mi sürdürmeyecek mi sorusunun yanıtı "kapitalist dünyanın yönetici merkezleri"nin aklı başında bir değerlendirme yapıp yapmayacaklarına bağlıdır. Ama soruya hayır yanıtını kabul etmeyeceğimize göre Gorbaçof yoldaş, kapitalist dünyanın yönetici merkezlerinin "aklı başında" bir değerlendirme yolunu izleyeceklerini varsayıyor.

Böylece, Gorbaçof yoldaşın "toplumun ilerlemesi, uygarlığın yaşamı sürmelidir ve sürecektir" şeklindeki çağrısı, kapitalist dünyanın egemen çevrelerinin sağduyusuna yönelik inançlı bir çağrı olarak kendini gösteriyor.

3. Açıktır ki, SSCB ve ABD arasındaki işbirliğinde, siyasal uzlaşma ve işbirliğinin ağırlık noktası, iki taraf arasındaki sorunların, ikili ilişkilerin, çevre kirliliği gibi genel sorunların ötesindedir. İşbirliği "üçüncü" dünyada varolan çelişkileri çözmeye ve siyasal istikrarsızlık ve askersel tehlike açısından dünyanın bu bölgelerinde varolan sıcak noktaların ateşini söndürmeye de yönelik olacaktır.

Bu çağrı, barış içinde birarada yaşamanın, hatta sosyalist ülkelerle Batının kendi aralarındaki sorunları ve anlaşmazlık noktalarını halletmek üzere işbirliğinin ulaşabileceği sınırdan daha öteye gitmektedir.

Devrimleri önleme mantığı bir üst düzeye sıçradı

Barış içinde birarada yaşama kavramı, dünya çapında sosyalizm ve kapitalizm arasındaki çelişkinin kaçınılmaz olduğunun ve bunun tüm dünya gelişmesinin tam göbeğinde yer aldığının kabulüne dayalıdır. O, iki sistem arasında bir savaşım ve rekabet biçimidir.

Oysa Gorbaçof yoldaş, çelişkinin "çözümlenebileceğini", Sovyetler Birliği ve ABD'ce temsil edilen sosyalizm ve kapitalizmin dünya gelişmeleri hakkında ortak bir değerlendirme yapabileceklerini ve bu temelde birlikte çalışarak dünya gelişmelerini denetleyebileceklerini varsayıyor. Bunu varsayarken, Gorbaçof yoldaş, barış içinde birarada yaşama kavramından ve 24. Kongre'de Brejniyef yoldaşça öne sürülen "barış programı"ndan çok daha öteye gidiyor.

Bu, Yürükoğlu yoldaşın *Yaşayan Sosyalizm*'de eleştirdiği "herşey barış

için" anlayışının mantıksal uzantısıdır. Eğer barış, yalnızca Sovyet dış siyasetinin temel amacı değil, aynı zamanda dünya komünist hareketinin "büyük birleştirici ilkesi" ise, ve eğer dünyanın geri kalan kısmındaki bunalımlar, savaş ve devrimler barışı tehdit ediyor görünüyorsa, o zaman ikinci mantıksal adım, bunalımları, savaşları ve devrimleri engellemektedir.

Tohumları, onyılları bulan bir süredir Sovyet ideolojisi ve siyasetinde gözlenen bu yön, şimdi yalnızca su üstüne çıkmakla kalmadı. Gorbaçof yoldaş, bunu ABD ile işbirliği içinde yapmayı da açıkça önerdi.

27. Kongre Raporu'nun temsil ettiği ana değişiklik ya da yenilik budur.

Bunu, raporun Sovyet ekonomisindeki ve Sovyet toplumundaki ciddi sorunları ve durgunluğu değerlendirmesinden ayrı ele alamayız. Bu yeniliğin göbeğinde Sovyetler Birliği'nde varolan ekonomik ve toplumsal sorunların ve bunların ülkenin gelecekteki gelişmesi açısından taşıdığı tehditlerin ciddiyetinin kavranılmış olması yatıyor.

Bu kavrayış, raporda yer alan sert eleştirilerde yansıdığı gibi, bilimsel-teknolojik devrime yaklaşımında ve onun ivmesinin arttırılması için yapılan çağrıda da kendini gösteriyor. Burada, Sovyetler Birliği'nin geride kaldığının ve söz gelimi neredeyse "treni kaçıracağının" açık kabulü var.

Ayrıca, Gorbaçof yoldaşın militarizmi ve nükleer silahlanma yarışını, bilimsel-teknolojik devrim çerçevesi içinde —Sovyetler'in genelde geri kaldığı yöne işaret ederek — ele alması ve sunması da ilginçtir.

Sorun, yalnızca Amerikalılar'ın — ne denli ciddi bir tehlike oluşturursa oluştursun — daha ileri silahlar geliştirmeleri ile sınırlı değildir. Sorun, Batı'da bilimsel-teknolojik devrim "insanlığın maddi ve moral olanaklarında devasa bir artışa" yol açmışken, Sovyetler Birliği'nin bu alanda son derece geride kalmış olmasıdır. Yalnızca bu da değil, bu geride kalmanın beraberinde getirebileceği tüm diğer tehlikeler de vardır.

Şimdiki SBKP liderliği, bu tehlikelerle yüzyüze gelince, ekonomiyi olduğu kadar siyaseti ve toplumsal yaşamı da etkisi altına alan durgunluk ve donukluğun üstesinden gelebilmek için Sovyet yaşamını bir bütün olarak köklü bir şekilde dönüştürmek gereğini kavrıyor. Ancak bu kavrayıştan hareketle, devrimleri önleme yönünde eskisinden çok daha açık ve bilinçli adımlar atıyor.

Rapora göre Sovyetler Birliği ekonomideki bu dönüşümleri, istenen yüksek ivmeyi, ancak sakin bir uluslararası ortamda gerçekleştirebilir. SSCB ile ABD arasında bir savaş olmaması yeterli değildir. Silahlanma yarışının yalnızca yavaşlatılması ya da durdurulması da — ki bu 24. Kongre'ye sunulan barış programının ve detantın da amacıydı — yetersizdir.

Kongre raporu, böyle bir uluslararası atmosferin ve ABD'yle bu yönde bir işbirliğinin mekanizmalarının yaratılması yönünde öyle bir dileği yansıtıyor ki, bu ortamda ABD, SSCB'de hızlanma sürecinde ortaya ya da su üstüne çıkabilecek sorunların yol açacağı karmaşayı fırsat bilip, sosyalist sistemi rayından çıkartmaya ya da yıkmaya kalkışmasın.

Üstüne üstlük, bu mekanizma, dünyanın herhangi bir yerindeki gelişmelerin, bırakın Sovyetler'i çatışmanın doğrudan içine sokmayı, yaratabileceği etkiyle SSCB'yi sarsabilecek olan, istikrarsızlık, savaş ya da devrim gibi tehlikelerin artmasına olanak tanımayacak. Zira üçüncü dünyadaki gelişmeler ve oradaki herhangi bir çatışma, nükleer silahların düğmesine basılmasına rahatlıkla yol açabilir.

Bu anlayış, en açık olarak, kongre raporunun böyle bir potansiyel taşıyan sorunlu bölgeleri el birliğiyle sorunsuz hale getirmek için yaptığı işbirliği çağrısında yansıyor.

Değişmeye birkaç örnek daha

Yazımızın başlarında 27. Kongre Raporu'nun bir önceki kongre raporuna göre bir değişikliği temsil edip etmediğine, varsa ne ölçüde bir değişiklik bulunduğuna değineceğimizi belirtmiştik. Aslında, bu soru açıklığa kavuştu. Ancak, birkaç noktayı daha eklemekte yarar var.

27. Kongre Raporu'nda yer alan birçok unsur, daha önceki raporlarda yer almış ya da onyıllardır Sovyet ideolojisinin geleneksel unsurları olarak yer etmiş görüşlerdir.

— Kapitalizmin çelişkilerinin ve kapitalist dünyadaki sınıf savaşımının SSCB'nin [illegible]işmesine bağımlı kılınması. Şimdi, kapitalizmin çelişkileri yalnızca buna bağımlı kılınmakla kalmıyor, Sovyetler Birliği ve Batı dünyası arasında işbirliği ile çözülebilecek sorunlar haline dönüştürülüyor.

— Bütün üçüncü dünya ülkelerinin (zayıf halkaların) şu ya da bu şekilde belirsiz guruplamalar içinde ele alınması — "gelişmekte olan ülkeler" ya da "yeni özgür" ülkeler gibi. Böylece bu ülkelerde kapitalizmin gelişmişlik düzeyi, sınıf savaşımı ve devrime doğru yol alış, bilinçlerde belirsizleşiyordu. Bu yaklaşımın saçmalığı açıktır ve çoktan anlaşılmıştır, ancak SBKP yine de uluslararası stratejisi gereği ve bu kez *bilerek* aynı yaklaşımı sürdürüyor. Bu yüzdendir ki Gorbaçof yoldaş, sorunun farkında olduğunu çeşitli şekillerde ima etmesine karşın, konuyu ihmal ediyormuş izlenimini veriyor.

— Dünya komünist hareketi daha önce barış savaşımı temelinde ele alınıyordu. Şimdi, barışla ilgili bölümde bir cümleyle ve dış siyaset bölümünde birkaç paragrafla ele alınıyor. Burada da, dünya komünist hareketi genel demokratik barış hareketinin yalnızca bir parçası olarak değerlendiriliyor ve üstelik, onlara, yalnızca, sosyal demokratlarla aralarındaki farklılıkların üstesinden gelme tavsiyesinde bulunuluyor.

— Barış sorununa gelince, 27. Kongre Raporu, Sovyet siyasetinin ve kongre raporlarının bir süredir gelenekselleşen unsurlarını daha açıklığa kavuşturuyor, onları daha derli toplu ifade ediyor ve proletarya enternasyonalizmi ve devrim gibi "eski", "modası geçmiş" fikirlere pratikte hemen hemen hiç değinmiyor.

Rapor, geleneksel oportünist fikirleri ele alarak, onları uluslararası ilişkilerde yeni bir yaklaşım için daha bütünleşmiş ve birbirini tamamlar bir çerçevede birleştiriyor.

Bu, raporda tutarsızlıklar bulunmadığı anlamına gelmiyor. Raporda iki tür tutarsızlık var.

Birinci tür, Gorbaçof yoldaşın öne sürdüğü görüşlerin teorik, mantıksal zayıflıklarından kaynaklanıyor. Bunlardan bazılarına daha önce değindik.

İkinci tür tutarsızlık, Gorbaçof yoldaşın çağrısına Batının, özellikle ABD'nin nasıl yanıt vereceğinin kesinlikle bilinmiyor olmasından kaynaklanıyor. Bu, sağduyulu tutum takınmanın, egemen sınıfların içinde kendine ne denli yer açabildiği sorusuna yanıt ararken çok belirgin olarak ortaya çıkıyor. Gorbaçof yoldaş, hiçbir somut neden vermeden, bu konuda umutluluk ve umutsuzluk arasında gidip geliyor.

Yine de, görünen o ki, Gorbaçof yoldaş Başkan Reagan'la zirve toplantılarını bir umut ışığı olarak değerlendiriyor ve Sovyetler Birliği, 1987 ve 1988'de yapılacağı ilan edilen seçimlerde ABD, Büyük Britanya ve Federal Almanya'da hükümet değişiklikleri olacağını hesaba katıyor.

Gorbaçof yoldaş, acil pratik beklentilerin ötesinde, raporda ele aldığı türden işbirliğinin olanaklı olduğunu kanıtlamak üzere hiçbir görüş getirmiyor. Savunduğu tek görüş şudur: Çelişkilerin ve bir nükleer savaşa yol açabilecek tehditlerin üstesinden gelinmek isteniyorsa böyle bir işbirliği gereklidir. Emperyalist egemen sınıflar da böyle bir savaşı istemeyebilir. Bu nedenle onlar da böyle bir işbirliğine olan ihtiyacı görmelidir ve görecektir.

Sovyetler Birliği'nin kendi başına, dünyanın başka yerlerinde devrimlere ihtiyaç duymadan, sosyalizmi "mükemmelleştirmesi" bir düştür, bir yanılgıdır. Bu yanılgı, bir başka yanılgıya doğru ilerliyor. SSCB'nin, ABD'nin önderliğindeki emperyalist güçlerle birlikte, dünyadaki gelişmeleri, devletler arasındaki ilişkilerde savaşın ya da sömürünün olmadığı, "bütün uluslar için gerçekten değerli, gerçekten insani maddi ve moral koşulların" yaratıldığı bir yöne doğru götürebileceği yanılgısına ilerliyor.

Yaşayan Sosyalizm kitabında Yürükoğlu yoldaş, sosyalizmde sınıfsız bir düzen kurulabileceği, tek ülkede komünizmin ve komünizmde devletin varlığının mümkün olabileceği şeklindeki görüş ve fikirleri tek tek ele almış ve Marksizm-Leninizm'in doğrularının süzgecinden geçirmiş, eleştirmişti. Bu raporun mantığı kapitalizm ve emperyalizmin varlığı koşullarında komünizmin olacağını ileri sürüyor, çünkü, "gerçekten insani" koşullar komünizmin koşullarından başka birşey değildir.

Dış siyaset stratejisine geçmeden önce

27. Kongre Raporu'nun birinci bölümünde Gorbaçof yoldaş, SBKP'nin dış siyaset stratejisinin teorik genel çerçevesini veriyor. Raporun değerlendirmesine ayırdığımız ilk Çek-al'da bu çerçevenin çeşitli unsurlarını değerlendirmiştik.

Gorbaçof yoldaş, raporun altıncı bölümünde, bu genel teorik çerçevenin ışığında, "partinin dış siyasal stratejisinin temel hedefleri ve yönelimleri"ni ele alıyor.

Burada, yoldaşın kullandığı "strateji" sözcüğü üzerinde biraz durmak gerekiyor.

Strateji sözcüğü, belirli bir hedefe ulaşmak amacıyla izlenen eylem çizgisini ya da kabul edilen belli bir araç gurubunu anlatır. Dış siyaset açısından bakarsak strateji, devletin dış siyasal etkinliklerinin tümünü belirler ve ona tek bir hedef verir. Sonul hedefe götürecek olan da, dış siyasal etkinliklerin planlan-

ması ve bu amaç doğrultusunda tekil tutumların, karar ve uygulamaların birbirine bağlanmasıdır.

Dolayısıyla, raporda sunulan dış siyaset stratejisini değerlendirirken ilk yapmamız gereken, onun yöneldiği hedefi belirlemek ve ancak ondan sonra stratejinin kendisinin buna uygun olup olmadığını ele almaktır. Son olarak da, tekil unsurlara ve politikalara bakmalıyız. Çünkü, tekil politikalar ancak parçası oldukları bütünsel stratejinin *çerçevesi içinde*, ona bağımlı olarak ve o stratejinin seçtiği hedefe ilişkin olarak değerlendirilebilirler.

Bizim, raporun bu bölümünde belirtilen noktalara yaklaşımımızın genel hattı bu yönde olacak. Önce, SBKP'nin dış siyaset stratejisinin ana hedefini, stratejinin genel hatlarını ve son olarak da, bu stratejinin öngördüğü tekil konu ve unsurları ele alacağız.

Değerlendirmeye geçmeden önce, iki küçük noktada açıklama yapmak gerekiyor.

Birincisi, raporun stratejiye yaptığı vurgu, daha aktif, etkin bir Sovyet dış siyasetinin öngörüldüğünü ima ediyor.

Burada "aktif" sözcüğü daha faal, enerjik, efektif, etkin, girişken anlamında düşünülmelidir. Yani, Sovyet dış siyasetine yapılan vurgu, dıştaki gelişmeleri değiştirmek, denetlemek ve yönlendirmek yönünde dış siyasetten daha çok şey beklendiği, ona daha çok görev düştüğü yönünde. Yani, dünyada olup bitenlere seyirci kalınmayacak.

Dış siyaseti ele alırken kullanılan ton ve ele alma biçimi açısından bu raporda önceki raporlara göre belirgin bir farklılık var.

Gelelim *ikinci* noktaya.

Rapor, olabildiğince açıklıkla, dış siyasetin ve uluslararası ilişkilerin herşeyini, tüm tekil alanları ve yönelimleri, *SBKP'nin* dış siyasal stratejisine ve hedefine bağımlı kılarak ele alıyor. Bu daha önceleri tohum halinde gözlemlenirken, şimdi açık yapılıyor. Ve bu bağımlı kılma, diğer sosyalist ülkelerle, dünya komünist hareketiyle ilişkilerden, uluslararası güvenlik için kapsamlı bir sistem önermeye dek herşeyi içine alarak yapılıyor.

Bütün bu konular, raporda *yalnızca* Sovyetler Birliği'nin bütünsel dış siyasal stratejisi bağlamında ve ötekilerin, *yalnızca* stratejinin hedefinde oynadıkları *role ve katkılarına* ilişkin olarak ele alınıyor.

Bu yaklaşım, önceki kongre raporlarında yer alan yaklaşımlardan farklıdır.

Eskiden, diğer emperyalist ülkelerle, "yeni özgür" ülkelerle, dünya komünist hareketiyle, kapitalist ülkelerle olan ilişkiler ve barış savaşımı, biçimsel olarak eşit statüde, ama ayrı bölümler halinde ele alınıyordu.

Bir diğer yön de şu. Günümüzün dünya sorunlarında belli bazı tekil konular, genel bütünsel dış siyasal stratejiye öylesine bağımlı kılınmış ki raporda görünmüyor bile. Özel olarak değinilen tekil konu Afganistan konusudur. Sovyetler'in Çin Halk Cumhuriyeti ile olan ilişkileri, Avrupa'yla olan ilişkileri gibi kısaca ve nükleer savaşı önleme stratejisi çerçevesi içinde ele alınıyor. ABD ve nükleer savaş tehlikesi dışında ad verilerek ele alınan tekil ülke ve konular yalnızca bunlardır.

Gorbaçof yoldaş, ülkenin diğer ülkelerle ikili ilişkilerini, tekil soruları ve "sıcak noktaları" gözden geçirmek yerine, bunların hepsiyle, toptan başedebilmek için bir genel strateji ve mekanizma önerisi getiriyor. Daha önce gördüğümüz gibi, raporun birinci bölümündeki genel teorik çerçeve ve çağdaş dünyanın analizi, böyle bir yaklaşımın temelini atıyor ve bunu öngörüyordu.

Şimdi, SBKP'nin dış siyasal stratejisinin ana belirleyicisine, ana hedefine değinebiliriz. Dış siyasal strateji raporun IV. bölümüdür. Böylece biz I. bölümden IV. bölüme geçmiş oluyoruz. Zira bu iki bölümü birlikte ele almak gerekiyor.

II. Parti'nin dış siyasal stratejisinin ana belirleyicisi ve ana hedefi

Burada değineceğimiz ana noktalar, raporun bu bölümünde yer alan birinci paragrafta toplu olarak ifade ediliyor. Paragrafın tümünü okuduktan sonra ayrıntılarını ele alabiliriz. Paragraf şöyle:

"Yoldaşlar,

"Ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişmesinin altında yatan görevler, aynı zamanda SBKP'nin dünya çapında stratejisini de belirliyor. Bu stratejinin ana amacı çok açık ki, Sovyet halkına kalıcı bir barış ve özgürlük koşulları altında çalışma olanaklarını sağlamaktır. Partinin dış siyasetimizden birincil programatik istemi özde böyledir. Bugünkü durumda bunu gerçekleştirmek demek, herşeyden önce nükleer savaş için maddi hazırlıkları durdurmak demektir." (*agy*, s.78)

İlk nokta, SBKP'nin dünya arenasındaki stratejisinin ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişmesinin altında yatan görevlerce belirlenmiş olduğudur. Bu, çerçevesi verilen dış siyasal stratejinin, raporun sosyo-ekonomik gelişmeyi ele alan II. bölümünde açıklanan, ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesini hızlandırma görevinin *doğrudan sonucu* olduğu anlamına geliyor. Burada Gorbaçof yoldaş, ekonomideki bu hızlandırmanın, dış ilişkilerdeki sorunları da içermek üzere, "bütün sorunların anahtarı" olduğunu açıklıyor.

Öte yandan, raporda açıklıkla ifade edildiği gibi, Sovyet siyasal, toplumsal ve ekonomik yaşamında ortaya çıkan durgunluk, donukluk ve bozukluklar, bu hızlandırmayı büyük ölçüde gerekli hale getirmiştir. Kuşkusuz, bu eksiklik ve bozukluklar geçmişte Sovyet dış siyasetinde de yansımasını buldu. Ancak, bir yazımızda değindiğimiz gibi, "ülkedeki sorunların tartışılmasında takınılan keskin eleştirel yanaşım, uluslararası sorunlara yaklaşımın tartışılmasında görülmemiştir." (*İşçinin Sesi*, sayı:301, 10 Mart 1986)

SBKP'nin dünya arenasındaki stratejisinin ana hedefi, "Sovyet halkına kalıcı barış ve özgürlük koşulları altında çalışma olanaklarını sağlamak"tır.

Barış koşulları sosyalizmin kurulması açısından gereklidir. Bununla birlikte, iktidarı elinde bulundursun ya da bulundurmasın,herhangi bir komünist partisinin, dış siyasal stratejisi dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş, yani dünya devrimi *temeline* oturmak ve onu *ilerletmekle* ilgilenmek zorundadır.

Yürükoğlu yoldaş, SBKP 26. Kongre Raporu'nda ifade edilen "herşey barış için" anlayışını eleştirirken şu noktaya işaret etmişti:

" 'Partimizin ve hükümetimizin dış siyasetinin temel yönü' barış için savaşımdır demek, 'herşey barış için' demektir. Komünistler en aktif barış savaşçılarıdır ama herşey de barış için değildir. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve Sovyet devletinin dış siyasetinin temel yönü, en azından şu sıralarda tek tek ülkelerde devrimler yoluyla ilerleyen dünya devrimine kendi gücüyle orantılı aktif yardım, bununla doğrudan bağlı olarak sosyalist ülkeler topluluğunun güvenliğidir. Barış, bu amaçlara en yakından yardımcı olduğu için ve olduğu sürece vazgeçilmez bir savaşım odağıdır." (R. Yürükoğlu, *Yaşayan Sosyalizm*, s.28)

Bir ülkede ya da bir ülkeler topluluğunda sosyalizm, dünya çapında, daha güçlü ve daha gelişmiş kapitalist-emperyalist ülkelerle karşı karşıyaysa ve onlar tarafından sarılmışsa, sosyalizmin şu iki temel hedefe, içeride bir komünist sisteme ve bir bütün olarak dünyada barışa ulaşabileceğini düşünmek gerçekten hayaldir. Bu amaçlarla çalışmak gerekir ve gerçekte ancak bu amaçlar için çalışıldıkça ilerleme sağlanabilir. Ancak her iki amaca da dünya ülkelerinin çoğunda sosyalist devrim olmadan ulaşılamaz.

Bu ikilem, TKP — *İşçinin Sesi*'nin 5(1). Kongresi'nde kabul edilen *Program*'da şöyle dile getiriliyor:

"Emperyalizmin varlığı savaş tehlikesinin sürmesi demektir. Kapitalizm koşullarında barış bir ateşkes dönemidir. Savaştaki güç dengeleri temelinde gerçekleştirilen paylaşımların dondurulmasıdır. Emperyalizm için barış savaşa hazırlıktır. Ancak sosyalizmin sonul utkusunun gerçekleştiği bir dünyada kalıcı ve adaletli bir barış sağlanabilir.

"...

"...Sosyalist sistemin savaşa karşı oluşturduğu denge, hassas ve emperyalist gücün gerisiden gelen bir dengedir. Savaşı önleyebilmenin tek kalıcı garantisi, dünya sosyalist sisteminin yeni devrimlerle beslenmesidir." (TKP — *İşçinin Sesi, Program*, s.13)

"Dünya devrimi, dünya çapında komünizm çağını açmak üzere dünya proletarya diktatörlüğünün oluşması sürecidir. Sosyalist ülkelerin her alanda ilerlemeleri ve yeni ülkelerin emperyalist sistemin zayıf halkalarında gerçekleşen devrimlerle sosyalist topluluğa katılmaları sürecidir. Dünya devriminin bu iki ögesi, karşılıklı olarak birbirlerinin gelişimine ivme kazandırır.

"Dünya devrimi, varolan sosyalist ülkelerin gelişmesine indirgenemez. Dünya sosyalist sisteminin yeni devrimlerle beslenmeden kapitalizmi geçmesi bir yana, çözülme tehlikesi vardır. Çağın dönüşümünü hızlandırmak ve geri dönüşsüz kılmak için devrimler gerekmektedir.

"Kurulmuş proletarya diktatörlükleri yalnızca kesimsel başarılardır. Ne zaman ki, dünyanın ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkiler ağı sosyalist ülkelerin ve dünya işçi sınıfının lehine bir ağırlık kazanır, işte o zaman kesimsel değil, bütünsel bir sonuç söz konusu olur. Bu süreç içinde oluşacak *dünya proletarya diktatörlüğü* sosyalizmin sonul zaferi anlamına gelir." (*agy*, s.16-17)

Barış konusunda takınılan tutumun yanlışlığı, barışa yapılan yanlış vurgudan ve onun temel önkoşulu olan dünya devriminin hiç dikkate alınmamasından daha öteye gitmektedir.

Raporun birinci bölümünü değerlendirirken gördüğümüz ve bu bölümde daha da göze çarptığı gibi, SBKP'nin

Yaşam bugün, dünya devriminin ilerletilmesi için, 1970'lerde Vietnam devrimine gösterilen duyarlılıktan çok daha fazlasını gerektiriyor.

resmi uluslararası siyaseti, dünya devrimi sorununu, dünyanın çeşitli bölgelerindeki özgül devrimleri ve savaşımları, kendi barış savaşımına açıkça *bağımlı kılıyor.* Bu yaklaşım, devrime yol açan çelişkileri, savaşımları ve "sıcak noktaları" ortadan kaldırma çağrısına kadar ilerletiliyor.

Bu nedenle, SBKP dış siyasal stratejisinin, ana hedefine bağlı olarak, tek taraflı ve dolayısıyla doğru olmayan bir yaklaşımla formüle edildiğini söyleyebiliriz. Çünkü, "ülkenin ekonomik ve toplumsal gelişmesinin altında yatan görevler" barışı gerektirdiği gibi, dünya çapında sosyalist devrimi de gerekli kılıyor. Üstelik devrim, kalıcı bir barışın sağlanmasının yegane olanaklı güvencesidir.

Bu stratejinin ana ögesi

Eğer Sovyet dış siyaseti için konulan ana hedef özünde yanlışlık taşıyorsa, o zaman bu temel yanlışlığın stratejinin kendisi içinde ya da hedefe ulaşmak için öngörülen araçlarda da yansımasını beklemek gerekiyor.

Yalnızca alıntısını yaptığımız paragraf değil, raporun tümü açıkça koyuyor ki, bu stratejinin ana ögesi "nükleer savaş için yapılan maddi hazırlıkların durdurulması"dır. Bunun kalıcı barışa ulaşmak için ana öge olduğunu açıklar açıklamaz, Gorbaçof yoldaş, Sovyetler'in "yığınsal imha araçlarının (yani nükleer silahların — *İ.S.)* tamamen yok edilmesi" programından bahsediyor. Bu demek oluyor ki, kalıcı barışa ulaşmak, herşeyden önce nükleer silahsızlanmadır.

Burada, nükleer silahsızlanma savaşımına ilişkin olarak temel bir noktaya işaret edelim. Hem sosyalist ülkelerin hem de Batıdaki demokratik hareketlerin nükleer savaş tehlikesine karşı savaşım yürütmeleri zorunludur. Ancak bu savaşım, kendi doğası gereği çok sınırlı ve yetersizdir, kendi başına barışı sağlayamaz. Stratejinin barışa ulaşmaya yönelik olan ana ögesi, dünya devriminden ayrı ve hele ki onun yerine önerildiği zaman tek taraflı ve yanlış olur.

Bunun neden böyle olduğunu anlayabilmek için Marksizm-Leninizm'in kapitalizm ve devrim anlayışını ve onlarla savaş arasında kurduğu bağı hatırlamak yeterlidir. Marksizm-Leninizm'e göre savaş, kapitalizmin ve emperyalizmin doğasının, taşıdığı çelişkilerin kaçınılmaz ürünüdür. Bu genel doğru kendisini en keskin biçimde, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında açığa vurur:

"Marksistler, şiddetin, kaçınılmaz olarak kapitalizmin tümden yıkımını ve sosyalist toplumun doğuşunu birlikte getireceğini hiçbir zaman unutmadılar. Bu şiddet dünya tarihinin bir bölümünü, çeşitli savaşlar çağını oluşturacaktır: Emperyalist savaşlar, ülkelerin içindeki iç-savaşlar, ikisinin karışımı, emperyalistler tarafından ezilen ulusları kurtuluşa götüren ulusal savaşlar... Bu çağ, dev felaketler, savaşın dayatmasıyla yığınların kendilerinin karar almaya zorlandığı, krizler çağı başladı. Bunu açıkça görebiliyoruz. Ve bu sadece bir başlangıçtır." (Lenin, "RKP(B)'nin Olağanüstü Yedinci Kongresi, 6-8 Mart 1918", *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.27, s.130)

Bu genel çerçeve içinde nükleer silahsızlanmanın barışa ulaşmada bir araç olduğu fikrini ele alırsak, görürüz ki, *tek başına* bu fikrin çeşitli zayıflıkları vardır. Ancak, silahsızlanma savaşımı daha kapsamlı bir barış ve sosyalist devrim savaşımının yalnızca bir parçası olarak düşünülürse bu zayıflıkların üstesinden gelinebilir. Böyle bir çerçeve içinde nükleer silahsızlanma savaşımı, yeryüzündeki milyonlarca insanı barış ve sosyalizm savaşımında harekete geçirmenin, emperyalist saldırganlığın hareket alanını sınırlamanın ve yaşayan sosyalizmin kendisini korumanın önemli bir aracı haline gelir. Ama, eğer silahsızlanma kendi başına, kalıcı barışa ulaşmanın ana aracı gibi ele alınırsa, o zaman bütün zayıf yanları ön plana çıkar.

Kalıcı barışa ulaşmanın ana aracı olarak nükleer silahsızlanmanın içerdiği zayıflıklar nelerdir? Ya da başka bir deyişle, barış savaşımı neden yalnızca nükleer silahsızlanma savaşımıyla sınırlanmamalı, tam tersine, çok daha kapsamlı, geniş bir barış ve sosyalist devrim savaşımınca desteklenmelidir?

Silahsızlanmanın, savaşı önlemenin ve kalıcı barışı elde etmenin ana amacı gibi değerlendirilmesinin *en başta gelen* zayıflığı ya da sınırlılığı, onun sebeple değil sonuçla uğraşmasında yatıyor. Silahlanma yarışının kendisi tek başına savaşa neden olmaz. O, savaşa neden olan olguların bir belirtisinden ya da su yüzüne çıkmasından başka birşey değildir.

Batıdaki barış hareketinin önde gelen temsilcilerinden E.P. Thompson'un şu sözleri çok öğreticidir:

"Silahlar, henüz, kendilerini icat edemiyor ve yaratamıyorlar. Onları yapmak için bir insanın kararı gerekiyor. Bu kararı kim alıyor? Nasıl?" (E.P. Thompson, *Sıfır Seçeneği,* İngilizce basım, Merlin Press, 1982, s.27)

Buna biz olsa olsa bir soru daha ekleyebiliriz: *Neden?*

Silah yığınağı yapılması ya da silahlanma yarışı, savaşa yol açan ekonomik ve siyasal çelişkilerin, bir sonucudur. O, savaşın nedeni değil, savaşın motor gücünün yalnızca bir ifadesi ve belirtisidir. Silahsızlanma üzerine, savaşı önlemenin bir aracı olarak yoğunlaşmak, hastalığın kendisini değil de belirtilerini tedavi etmek gibi birşeydir.

Nükleer silahsızlanmanın, savaşı önlemenin ve kalıcı barışa ulaşmanın ana aracı olabileceği görüşünün *ikinci* zayıflığı, aslında 1960'ların sonlarında ABD'yle ulaştığı nükleer dengenin tarihsel önemini anlatırken Sovyetler Birliği tarafından üstü kapalı olarak kabul edilen bir olgudur. Bu olgu şudur:

Savaşa yol açma tehlikesi, nükleer silahların varlığından ya da erişmiş olduğu düzeyden daha çok, nükleer dengedeki istikrarsızlık ve dengesizlik yatar. Bu nedenle asıl önemli olan nükleer silahların azaltılması değil nükleer denge yoksunluğudur. Bu ise, iki sistem arasında genel dengesizlik ve istikrarsızlığın nükleer silahlar alanında kendini göstermesinden başka birşey değildir.

Üçüncü zayıflık da şudur: Hem nükleer silahsızlanma konusunda varılacak bir uzlaşma, hem de onun ardından uzlaşma hükümlerinin yerine getirilmesinin karşılıklı denetimi, taraf ülkeler arasında son derece yüksek düzeyde karşılıklı güven ve işbirliğinin varlığını gerektirecektir. Diğer bir deyişle, başlangıçta silahlanma yarışına yol açan çelişkilere ve gerginliğe bir son vermeyi öngörecektir. Oysa, bu denli yüksek bir karşılıklı güven ve işbirliği varsa, böyle bir ortamda, silahlanma yarışı zaten kendiliğinden "eriyip gider".

Yani, silahsızlanma, aslında, ulaşılması gereken şeyin ta kendisini öngörmektedir.

Silahsızlanmanın savaşı önlemenin ana aracı olarak değerlendirilmesi fikrinin içinde taşıdığı bu genel zayıflıklara bazı pratik zayıflıkları da ekleyebiliriz.

Öncelikle, varolan nükleer silah yığınakları yok edilse bile, onları hemen yaratmak için gerekli bilimsel bilgi ve teknik araçların yerinde duracağını belirtelim. Yani, nükleer silahları bir anda yeniden yaratabilecek gerilim tamamen ortadan kaldırılmadıkça, nükleer silahları yok etmenin sonu yoktur.

Bu durum, söz konusu bilgi ve teknik becerinin, emperyalistleşme aşamasına varmış ülkeler de içinde olmak üzere, yüksek sınıf savaşları yaşayan ve komşularıyla olan ilişkilerinde bir yangına yol açabilecek uzlaşmazlıklar içinde olan birçok ülkenin eline geçmekte olduğu da dikkate alınırsa, çok daha açıklıkla kavranabilir.

Aynı şekilde, emperyalist ülkelerin militarizmi ve silahlanma yarışını körükleyen içsel ögelerini, örneğin "savunma" endüstrisindeki şirketlerin ve askeri-endüstriyel kompleksin silahlanma yarışında yatan çıkarlarını ele aldığımız zaman söylediklerimizin doğruluğu bir kez daha görülebilir. Gorbaçof yoldaş bu çıkarlara bu bölümün biraz ilerisinde değiniyor.

Şimdiye dek söylediklerimizi toparlarsak şu noktaları belirtebiliriz:

Sosyalist kuruculuğu yürütebilmek için sosyalist ülkeler savaştan ve emperyalist askersel müdahaleden uzak kalmalıdır. Bu hedefe varabilmek için onlar, kapitalist ülkelerle barış içinde birarada yaşama yolunda bir savaşım vermelidirler.

Öte yandan, sosyalist ülkelerin emperyalist ve kapitalist ülkelerle sürdürdüğü barış içinde birarada yaşama savaşımı, bir geçiş çağında, doğası gereği savaşlar, devrimler ve kargaşalar çağı olan devrimci bir çağda cereyan ediyor. Üstelik, sosyalist ülkeler bu çağın birer ürünü oldukları gibi, sürdürdükleri barış içinde birarada yaşama savaşımı, daha geniş bir savaşımın, dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş, yani dünya devrimi savaşımının bir parçasıdır.

Bu nedenlerden ötürü ve:

— kapitalizmin ve emperyalizmin saldırgan doğası,

— kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının şiddeti, zorunlu olarak içereceği,

— varolan sosyalist ülkelerin sınırlı ve kesimsel başarıları temsil ettikleri dikkate alındığında, dünya devrimini varolan sosyalist ülkelerin gelişmesine indirgemenin, ya da onu, verilmesi zorunlu olan barış içinde birarada yaşama savaşımına bağımlı kılmanın yanlışlığı ortadadır.

Böyle bir yaklaşım yalnızca dünya devriminin uzun erimli çıkarlarını bir ya da birkaç parçanın geçici ve kesimsel çıkarlarına kurban etmekle kalmaz. Aynı zamanda dünya barışına ulaşıp onu pekiştirmenin tek gerçek aracı olan dünya sosyalist devrimine de engeller koyar. Onu rafa kaldırır.

Devrim için savaşım, barış için savaşıma bir tehdit ya da engel değildir. Tam tersine, devrimci savaşım, devrim için yığınsal savaşım, yaşayan sosyalizmin barış savaşımında yegane gerçek, güvenilir desteği ve müttefiğidir. Ama SBKP bu dev gücü göremez bir konumdadır.

(Devam edecek)

İçinde binbir hizip cirit atan SHP "birlik" çığlıkları atıyor. Ancak,

Birlik demekle birlik olmaz

Türkiye işçi sınıfı ve emekçi yığınlar, siyasal alanda yıllardır yaşanan koltuk kavgalarından nefret ediyor. Bu nedenle, bugün işçi ve emekçilerin çıkarlarını savunuyorum diye yola çıkan herkes yığınların bu duygusunu dikkate almak zorunda kalıyor.

İçinde binbir tane hizbin cirit attığı örgütler kendilerini "birlik ve beraberlik" içindeymiş gibi göstermeye çalışıyor. Öte yandan gerek hizipler gerekse örgütler arasında korkunç bir hegemonya savaşı sürerken, "birlikçi" görülebilmek adına hegemonya fikrini yadsıyan, hayata ters fikirler ortalıkta cirit atıyor. Kısacası bir birlik(!) ticaretidir gidiyor.

SHP de, bu örgütlerden biridir. SODEP-HP birleşmesi, özünde, halkın cuntaya duyduğu öfke nedeniyle destekleyip ana muhalefet partisi haline getirdiği SODEP'in, dönüp cunta partisi HP'yle uzlaşması demekti. Ama bu geri adım bile halka "birlik" propagandası altında sunuldu.

Erdal İnönü'nün bu birleşme konusunda ettiği şu sözler ilginçtir:

"Birleşme ile *halkın bütün ihtiyacına* cevap verdiğimizi hep birlikte yaşadık." *(Cumhuriyet*, 6 Haziran 1986) (abç)

SODEP-HP birleşmesinin işçi sınıfının, emekçi halkın birlik ihtiyacına yanıt vermekle uzaktan yakından bir alakasının olmadığı açıktır. Ama Erdal İnönü'nün bu sözleri, III. Konferans kararlarında belirtildiği gibi, sosyal demokratların işçi sınıfının birlik ihtiyacını bilinçli olarak kullanmaya, sömürmeye çalıştıklarını çok güzel ortaya koymaktadır.

SHP'nin sömürmeye çalıştığı, işçi sınıfının bir başka ihtiyacı da hizipsiz, monolitik parti ihtiyacıdır. İçinde çeşitli ve derin çatlakların, hiziplerin bulunduğunu cümle alemin bildiği SHP, kendini hiziplerden, hizip çatışmalarından uzak bir partiymiş gibi göstermeye öteden beri büyük önem veriyor.

HP-SODEP birleşmesinin ardından anlı şanlı İnönü'nün genel başkanlık koltuğunu Gürkan'a bırakıp "kenara çekilmesi"(!), Gürkan'ın artık "sade bir SHP'li"den başka birşey olmayan(!) İnönü'ye gösterdiği saygı, tüm önemli görüşmeleri onunla birlikte gerçekleştirmesi, kurultay öncesinde genel başkanlık adaylığını birbirlerine ikram edip durmaları aslında derin bir hegemonya kavgasının belirtileriydi. Ama bütün bunlar halka, hep "birlik adına katlanılan özveriler" olarak sunuldu.

Ancak hayatta olanı, uzun süre, tersten yansıtmaya olanak yoktur. Nitekim kurultay yaklaştıkça SHP'de alttan alta yürüyen hizipler kavgası kızıştı, yangına dönüştü. İlçe yönetimlerine işten el çektirme, kurultay delegeliklerinin iptali, üye alımının durdurulması, naylon üye yazımı gerekçesiyle birçok üyenin SHP'li sayılmaması gibi olaylar parti yaşamında sık rastlanır oldu. Kurultaya iki ay kala parti genel sekreteri değiştirildi, MKYK'da değişiklik yapıldı.

Böyle bir durumda hâlâ SHP'nin "birlik ve beraberlik" içinde bir parti olduğu propagandasını sürdürmek artık abes olurdu. SHP taktik değiştirdi. Bu kez, işçi sınıfının sekterlikten, farklı fikirlere tahammülsüzlükten duyduğu hoşnutsuzluk sömürülmeye başlandı. Bu doğru fikirlerden yola çıkılarak, özünde işçi sınıfının parti anlayışına karşı cihat açıldı.

Gürkan partilerde hiziplerin olmasının çok normal, hatta sağlıklı birşey olduğunu söyledi. Hiziplerin varlığına tahammül edemeyenlerin demokrasiye de tahammülü olamayacağını belirtti. SHP'de Avrupa komünizmini de içeren bir yelpaze içinde her türlü hizbe yer verebileceklerini açıkladı.

SHP Kurultayı'na birbirine "saksı çiçekleri" vb. garip adlar takan onlarca hizbin bir yandan kıyasıya çatıştığı, bir yandan da hızlı uzlaşma pazarlıklarının yürüdüğü bir ortamda gidildi.

Mayıs sonunda yapılan SHP Kurultayı ilginç gelişmelerle dolu, SHP'nin nasıl bir parti olduğunu gözler önüne seren bir kurultay oldu.

Erdal İnönü, bunca hizbin birbirine girdiği bir ortamda, seçimlere tek listeyle gitmek gibi bir hayali gerçekleştirme yolunu tuttu. İl başkanlarına hazırlamalarını söylediği ortak liste çekişmeleri körüklemekten başka bir işe yaramadı. Çok hızlı solcuların da içinde olduğu pazarlıklardan da ortak bir sonuca ulaşılmadı. Ortalıkta onlarca liste dolaşmaya başladı. Bunun üzerine, İnönü ve Gürkan hiç istemedikleri halde ağırlıklarını(!) koymak ve yeni bir liste hazırlamak zorunda kaldılar. Seçimlere bu listeyle gidildi.

Seçim sonuçları, SHP'de hiçbir gurup ya da kişinin ağırlık sahibi olmadığını, partide bir otorite boşluğu olduğunu açıkça ortaya koydu. İnönü'nün uzlaşma listesi bile 13 yerinden delindi. Hiçbir gurubun listesinde yer almayan önemli sayıda kişi MKYK'ya seçildi. HP kökenli yalnızca 7 milletvekili MKYK'ya girebildi.

Kurultay sonuçları hiçbir gurubu memnun etmedi. Yönetime yeterli ağırlıkla gelemedikleri için gözlerini DSP'ye çevirenler, partiyi "aşırı solcuların" ele geçirdiğini iddia edip sağ partilere gitme hazırlığına girenler oldu. En büyük hoşnutsuzluk SHP Meclis Gurubu'nda meydana geldi. İstifa edenler oldu, istifaların süreceği haberleri yayıldı.

Bu arada partililer arasında ilginç tartışmalar geçti. Bir gurup, "aşırı solcu" dedikleri bir gurubu Moskova'ya, "aşırı solcu" gurup ise öteki gurubu MHP'ye gitmeye davet etti.

Şimdi, "hiziplerüstü" İnönü paramparça olan örgütü "tükürükle" yapıştırmaya çalışıyor. Kullandığı "tükürük" "SHP'yi iktidar yapacak" seçimlerdir. MKYK'da çoğunluk oluşturamayan hizipleri "müstakbel Meclis gurubu"nda çoğunluk sağlayabilecekleri, seçilemeyen kişileri ise milletvekili olabilecekleri umuduyla birarada tutmaya çalışıyor.

Bu "umutlar" SHP'nin parçalanmasını bugün için önleyebilir. Ama işçi sınıfı, emekçi halk SHP "bütününün" nasıl paramparça bir "bütün" olduğunu ve parçaların "bütünün" selameti için, "idealler" uğruna değil, kendi dar gurup çıkarları, kişisel çıkarlar temelinde davrandığını görmüştür.

Erdal İnönü de bu gerçeğin farkındadır. Nitekim kurultay sonrasında yeniden "birlik ve beraberlik" edebiyatına hız verdi. SHP'de birleşmenin sağlanıp sağlanamadığını soran gazetecilere büyük bir pişkinlikle "yalnızca birleşme değil, bütünleşme de gerçekleşmiştir" dedi. Herkesi olanları unutmaya ve "sosyal demokrat idealler uğruna" çalışmaya başlamaya çağırdı. Sanki SHP çok bütünmüş gibi iktidarı "SHP'yi bölmek" ve böylece "halk nazarında küçük düşürmek" istemekle suçladı. *(Cumhuriyet*, 6 Haziran 1986)

SHP'deki hiziplerin kabak gibi ortaya çıkmış olmasından pek telaşlanmış olan liberal burjuva yazarlar birlik edebiyatının yeniden başlamasına pek sevindiler. Cüneyt Arcayürek "bu görüntü yeni bir umut ışığının yanmasına neden oluyor" diye yazdı. *(Cumhuriyet*, 4 Haziran 1986)

Liberaller SHP'de yeni bir umut ışığı arayadursunlar SHP'nin işi gerçekten güçtür. Türkiye gibi bir ülkede sosyal demokrat parti olmanın yarattığı nesnel güçlükler SHP'nin halk yığınlarının önüne somut, inandırıcı bir reformlar programıyla çıkabilmesini, alternatif olabilmesini engelliyordu. SHP'yi kaynatan, binbir parçaya bölünmesine neden olan nesnel temel de aynı güçlüklerdir.

Halka özgürlükler vermeye, kırıntılar dağıtmaya yeteneği olmayan bir burjuvazinin sosyal demokrat partisi, yarım vaatler demek olan seçim propagandası başladığında, daha da terleyecektir. SHP bugünlerden çok daha şiddetli kaynamalara gebedir.

Güzide Akalın

DSP'nin "demokratlığı"

Uzun süredir beklenen DSP Kurucular Kurultayı 18 Mayıs günü yapıldı. Bülent Ecevit'in yaptığı konuşmadan sonra, basına kapalı olarak 45 dakikacık süren kurultay, DSP'nin ne zaman bir "tabandan kurulan" parti olduğunu gözler önüne serdi.

DSP Kurucular Kurultayı 45 dakika içinde parti tüzüğünü değiştirdi, yeni kurulan il ve ilçelere yöneticiler atadı. En önemlisi de varolan il ve ilçe yönetimlerinde büyük ölçüde değişiklikler yaptı.

Bu kadar önemli kararların 45 dakika içine sığdırılması nasıl sağlandı? Kurultaydan sızan haberlere göre, örneğin tüzük değişikliği, üzerinde tartışma açılmadan oya sunuldu. Yeni atamalar ve varolan örgütlerde yapılan değişiklikler ise il ve ilçelerde bundan böyle görev yapacakların tek bir liste halinde bir kez okunup hemen oylamaya geçilmesiyle gerçekleştirildi.

Herşey o kadar hızlı olmuştu ki, yönetime atananlar atandıklarının, yönetimden atılanlar atıldıklarının farkına varamadılar. Kurultay sonrasında, farkında olmadan kendisinin görevden alınmasına oy kullanmış olduklarını farkedenler de oldu.

Kaşla göz arasında yapılan bu kurultay, DSP yönetimine göre "çok demokratik" bir kurultay oldu! Çünkü, aslında MKYK'nın yetkisi içinde olan atama ve görevden almalar kurultaya getirilmiş, partinin en yetkili kurulu olan kurultay tarafından karara bağlanmıştı!

DSP Kurultayı, Türkiye'de en soldan çalan sosyal demokratların bile demokratlıktan ne kadar uzak olduklarını bir kez daha kanıtlamıştır. Kendileri tarafından, yıllar yılı süren kuruluş çalışmaları boyunca, kılı kırk yararcasına seçilen parti kurucularına bile güvenemeyen DSP yönetiminin halka ne kadar demokrasi verebileceği ortaya çıkmıştır. Türkiye'de demokrasinin tek sahibi işçi sınıfıdır!

B. Füsun

Partimiz önümüzdeki yolu aydınlatmış, gerisi bize kalıyor.

Üç yıl ayrılıktan sonra y nid n buluştuk

Kerim Bal-Ege

Mektuba "yeniden buluştuk" diye başlık koydum. Buna ikinci buluşma da diyebilirdim.

Yeniden buluşmam kısa bir süre önce oldu. İlk buluşmam 1979 yılının sonlarında olmuştu. Menşevik partideki bolşevik-menşevik ayrışımında bolşeviklerin yanında tavır koyunca, gerçekten Marksizmi-Leninizmi Türkiye somutuna uygulayan, Türkiye halklarının ve proletaryanın kurtuluşuna ışık tutacak örgütle buluşmuştum.

Bu buluşmayla beraber inançla, şevkle çalışmaya başladım. Bulunduğum bölgede *İşçinin Sesi*'nin örgütlenmesini yaptım. Aynı bölgede, burjuvazinin kuyruğuna basma anlamına gelen kitlesel direnişlerde diğer yoldaşlarla birlikte yer aldık. Partimizi burada temsil ettik. Burjuvaziye ve o dönemde bizi hafife alan küçük burjuva demokratlarına kendimizi gösterdik. Nasıl savaştığımızı, nasıl savaşılacağını gösterdik. Sayısal azlığımıza rağmen başarımız, ideolojimizin doğruluğunu ve savaşkanlığını kanıtladı.

Bu olaylardan sonra direnişte aktif rol oynayan *İşçinin Sesi* taraftarlarına, partimize karşı menşeviklerin de yardımıyla polis bir dizi operasyon başlattı. Ben ve diğer yoldaşlar yakalandık.

Şubede, işkence altında, cezaevinde geçirdiğimiz sürede koyduğumuz tavırlarla, eylemlerle partimizi temsil etmeye çalıştık. Elimizden geldiği ölçüde partimize ve diğer yakalanmayan yoldaşlara zarar vermemeye çalıştık. Vermedik de. 12 Eylül faşizmini cezaevinde karşıladık. Direndik. Fazla uzatmayacağım. Cezaevindeki mücadelemizle *İşçinin Sesi*'nin propagandasını yaptık. Cezam bitince dışarı çıktım.

Dönem değişmişti, kadrolar değişmişti. Partimiz dönemi kavrayıp ona uygun çalışmaya başlamıştı. Ben devrimci durumun kadrosuydum ve yeni dönemi dışarıda yaşamamıştım. Bu dönemdeki çalışmayı da başarırım düşüncem vardı ve partiyle ilişkiye geçtim. Fakat geçen zaman içinde gerek bende, gerekse ilişkide olduğum yoldaşlarda dönemin nesnel olarak yarattığı hatalar sonucu partimle ilişkim koptu. "Yeniden buluşmada" bu sorunu yoldaşla konuştuk, çözüme de bağladık.

Partimle bağımın kopmasından "yeniden buluşmaya" kadar 3 yıldan fazla bir süre geçti. Bu sürede ilişkisiz, partisiz ara bir dönem, boş bir dönem geçirdim. Bu boş dönemde sürekli apolitik bir yaşamda olmam, baskılar, ideolojik olarak yerinde saymam, hatta gerilemem bende olumsuzluklar yarattı. Kafamda yalpalama, bulanıklık ve *İşçinin Sesi*'nden sapmalar oluştu.

İnsanlar bıraktığın gibi kalmıyor. 3 yıl da az bir süre değil. Hele bu insan Türkiye'de yaşıyorsa ve hele bu ülke küçük burjuvalar deniziyse... Yaşanan 12 Eylül faşizmi ve sonrası sınıflarda, katmanlarda, örgütlerde yeni oluşumlar yarattı. Olumlu olumsuz etkilenmeler oldu. Bu 3 yıl beni de olumsuz yönde etkiledi.

İşte böyle bir durumdayken ikinci buluşma gerçekleşti. İlişkiye geçen yoldaşla uzun uzun her konuda konuştuk. Sonuçta kafamdaki bulanıklık, sapma giderildi, giderdik. Şimdi kafam açık, net ve berrak. Yeniden buluştum partimle. Şimdi eskisinden daha bilinçli, daha azimli ve deneyimliyim. Geri kalmış olan, ideolojik formasyonumu geliştiriyorum. Okuyorum.

Partimiz dönemi ve dönemin gerektirdiği çalışmayı açık koyuyor. *Faşizmin Çözülüşü* ve *Örgüt ve Örgütçü* kitapları bize her alanda ışık tutuyor. Elimizde lamba var ve gideceğimiz yol gösterilmiş. Gerisi bize kalıyor. Partililere, bizlere.

Partimizin güçlenmesi, ileri işçileri bağrına, geniş emekçi yığınları ardına toplaması, fabrikadaki, semtteki, okuldaki yoldaşların çalışmasına ve özverisine bağlıdır. Dönemin nesnel olanakları partimizi güçlendirmeye, yığınları örgütlemeye elverişli. Yığınlar yeni arayışlar içinde. Karşılarına bizim partimizin çıkması gerek. Zira proletaryaya, yığınlara doğru kurtuluş yolunu gösterecek tek parti biziz. TKP — *İşçinin Sesi*'dir.

Yığınlara partinin ideolojisini aktaracaklar, onları örgütleyecekler biziz, fabrikadaki, semtteki, okuldaki partili yoldaşlar. Eğer yığınları örgütleyemiyorsak, yığınların arayışları değişik yerlere kanalize oluyorsa, bunun suçu bizlerdedir. O semtteki, o okuldaki, o fabrikadaki yoldaşadır. Bu suçu başka yerde başka şeyde aramamalıyız.

Bir semtte ya da fabrikadaki yoldaş görevini ne ölçüde başarırsa, partimiz o oranda güçlenir. Partimizin ideolojik, teorik etkisiyle yığınlar içindeki etkisi, gücü arasındaki farklılığın giderilmesi bizlerin elinde. III. Konferansımız da bu anlayışı vurgulamıştır.

Partimle yeniden buluştuktan sonra, bu anlayış içinde çalışmaya başladım. Bulunduğum yerde yığınları ne ölçüde örgütleyebilirsem ve partiyi güçlendirebilirsem o oranda görevimi yerine getirmiş olurum. Eğer aksi olursa görevimi yapamamış olurum. Ve bunun tek suçlusu da ben olurum. Bir başkası, bir başka yer değil!

Yaşasın Marksizm-Leninizm.
Yaşasın TKP — *İşçinin Sesi.*

Doğru siyaseti savunan partimle gurur duyuyorum

Deneyim öğretiyor

Değerli yoldaşlarım,

Uzun bir aradan sonra sizlerle tekrar yazışabilmenin verdiği bir sevinçle bu mektubumu yazıyorum.

Bu süre zarfında kazandığım deneyimler bana o kadar çok şey öğretti ki bunları bir mektupta anlatabilmem mümkün değil. Yalnız, sizlere ve herkese şu kadarını söyleyeyim:

Ben Marksizm-Leninizmle, onun doğru pratiğiyle ve onu savunanlarla, kısacası partimle, yani TKP — *İşçinin Sesi* ile gurur duyuyorum. Gelişmeler, özellikle Türkiye'deki gelişmeler partimizin doğru ideolojisinin en güzel kanıtlarından biridir.

İnanıyorum ki kendisini devrimci mücadeleye adamış herkesin eninde sonunda geleceği yer TKP — *İşçinin Sesi*'dir. Çünkü şu anda Türkiye'deki tek komünist parti TKP — *İşçinin Sesi*'dir. III. Konferansımızı da bu inançla selamlıyorum. Tek silah partitek yol devrim!

Yoldaşça selamlar

A.K., Avustralya

Coşkuyla, süratle, disiplini arttırarak devrimci savaşımı yükseltiyoruz.

Bugün doludizgin çalışarak yarını hazırlıyoruz

Kemal Fırat

Değerli Yoldaşlar,
Partimizin yaşamında yeni bir dönemi ve devrimci bir hamleyi simgeleyen III. Konferansı coşkuyla selamlıyoruz. Konferansımız yarını kurma kavgasında partimize kalıcı ve somut kazanımlar sağlayacak, yolumuzu açacaktır.

TKP — *İşçinin Sesi* dünüyle, bugünüyle, işçi sınıfına ve onun öncülüğüne yaraşır bir parti olmuştur. Ülkemizin kapitalizmden kurtulup sosyalizme geçmesi için verilen devrimci mücadelede, yarın da sınıfının öncüsü olacak, bu görevi hakkıyla yerine getirecektir.

Partimizi bugüne getiren muhakkak ki onun Marksist-Leninist ideolojisi, sarsılmaz devrimci inancıdır. Partinin geçmiş yaşamı bunun en somut örneğidir. Böylesine bir gelişmeyi komünist partisi için oldukça kısa bir sürede başarmak her ülkenin komünistine nasip olmuyor. Söylediklerim abartma değildir, duygusallık değildir. Almanya, İngiltere vb. komünist partilerine bakınca bu somut ama doludizgin gelişmeyi daha da iyi anlarız.

Ülkemizin pratiğinde hepimiz yaşadık, gördük. Kendilerine işçi sınıfı adına misyon yükleyenler bir türlü parti olamayıp erirken, partimiz nasıl gelişti, ilerledi ve bugünlere geldi. Her örgüt kendi değerlendirmesini yaparken ülkenin ve o günkü örgütsel çalışmanın belirli dönemeç noktalarına bakarak değerlendirir. Her yeni dönemece geçmiş dönemin birikimlerini, olumlu yönlerini alarak girer. Bugün partimiz için de böyledir.

Birikim

TKP içinde oportünizme karşı örgütlü başkaldırıyı başlattıktan sonra 1980'de toplanan I. Konferans o gün ülkenin somut durumunu belirliyor. Ona göre örgütlenme çağrısı yapıyor ve oportünizme karşı düzenli, örgütlü mücadeleyi yükseltiyordu.

Ancak nesnel gelişim, daha çalışmalar ürünlerini vermeye başlarken kendini dayatıyordu. Faşizm ülkeye tüm karanlığıyla çökmüştü.

I. Konferans'tan 1 yıl sonra toplanan II. Konferans bu somut durumun değerlendirmesini yaptı düzenli geri çekilmeyi vurguladı.

Düzenli geri çekilme, yeni dönemdeki saldırının birikimini sağlamada örgütümüzün başarıyla yerine getirdiği bir çalışma olmuştur. Örgüt seferberlikleri, özveri taarruzları, yurtdışında faşizmi teşhir kampanyaları, mitingler, açlık grevleri, seminerler, eğitim çalışmaları, eylemler yapılmıştır. Tüm örgüt bütünüyle coşku ve inançla günün görevleri için canla başla çalışmıştır. Yeni bir saldırı dönemini hazırlamak için tüm gücünü ortaya koymuştur.

1985 yılında toplanan 5(1). Kongre partimizin önündeki siyasal görevleri belirlemiştir. Örgüt yaşamında eski dönemden kopuşu ve yeni dönemin başlamasını sağlamıştır. Dosta düşmana, "TKP, TKP — *İşçinin Sesi*'dir" demiştir.

Her örgütte olabileceği gibi, bizim örgütümüzde de yıkıcılık, oportünizm, klikçilik yaşanmıştır. Bu partiye geçici zararlar vermiştir. Ama uzun erimli baktığımızda, partimizi daha da güçlendirmiş, çelikleştirmiştir. Yorulanlar, düşenler bir yana, Nazım'ın dediği gibi, arkasında ağlayanların gözyaşlarını boynunda ağır bir zincir gibi taşıyanlar bir yana, Bolşevik Partisi'nin tarihinden öğrendiğimiz "demokrasi havarisi" oportünistler de çıkmıştır! Partimizin bunlara karşı tavrı net olmuştur. Devrim için ya böyle bir parti ya da küçük burjuva sosyalizmi.

Partinin dışına atıldıkları zaman bu "demokrasi havarisi" oportünistlerin neler yapabildiklerini görüyor, gülümsüyor ve ilerliyoruz.

Bugün ülkemizde siyasi durum değişmektedir. Yeni bir devrimci dalga yaklaşmaktadır. Önümüze devrim hedefini koyduk, bunun için çalışıyoruz. Ancak hedefimize ulaşmadaki somut yönlendirme III. Konferans'la olmuştur.

III. Konferans ülkemizin ve örgütümüzün yeni bir dönemeciyle çakışmaktadır. Konferans partimizin dününü değerlendirmiş, eleştiri-özeleştiri yapmış, güçlü ve zayıf yanlarımızı göstermiştir. Yeni dönemde yeni görevlere ışık tutmuştur. I. ve II. konferanslarda olduğu gibi, III. Konferans da bir hamleyi simgelemektedir.

Komünistler için yapılması gereken budur. Geçmişi, dünümüzden ders çıkarmak için değerlendirmeliyiz. Eleştiri-özeleştiri, örgütü geliştirmek için yapılmalıdır. Tüm bunlar partimizin yaşamında devamlı yer tutan önemli noktalardır ama III. Konferans bunu yoğun olarak yapmıştır.

Derslerin ışığında görevler

Dün böyle yaptık, geliştik, güçlendik. Daha da güçlenmek için bugün ne yapacağız? Partimiz kendine bu soruyu sormuştur ve tüm üyeleriyle birlikte, ortak yanıtı vermiştir: TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçinin partisi yapacağız.

Şimdi görevimiz konferans kararlarını yaşama geçirmektir. Bu yönde yapacağımız çalışma yeni dönemde partimize büyük adımlar attıracaktır. Konferansımız partimizin önümüzdeki dönem örgütsel stratejisini saptamaktadır. Bu stratejinin özü de partinin işçi sınıfına oturtulmasıdır.

Stratejimizin 3 odak noktası vardır:

1. Parti kadrolarının işçileşmesi,

2. Pilot bölgelerde, belirlenmiş işçi kesimi içinde örgütlenme,

3. Merkeziyetçi işleyişi geliştirme.

Bu stratejiyi yaşama geçirmek, partimizi sınıfın partisi yapmak tüm kadrolar olarak bizlerin gücüyle olacaktır. Eğer ülkede devrimin zaferini istiyorsak sınıfın içine yerleşmiş, kadroları işçileşmiş, merkeziyetçi işleyişi geliştirmiş bir partiyi, partimizi yükseltmeliyiz. Önümüzdeki çalışma dönemi tek tek tüm yoldaşların devrimci inanç ve sorumluluğuyla yaşama geçecektir.

Partimizin ideolojisi işçi sınıfı ideolojisidir. Bu ideolojinin sınıfın içine oturtulması üyeleri yoluyla olacaktır. Kadroların işçileşmiş, komünist disiplini gün be gün yükselten bir anlayışa sahip olması gerekiyor. Ancak ve ancak böylece sınıfın partisi olabiliriz.

Konferansın da belirttiği gibi bunu başaracağız. Önemli olan tüm yoldaşlarla birlikte omuz omuza ileriye doğru yürümektir. Partimizin gelişmesi ve güçlenmesi bunun böyle olacağını bizlere gösteriyor.

Daha önce parti çalışmasından doludizgin diye söz etmiştim. Evet bugüne dek çalışmalarımız hep böyle coşkulu ve süratli yürüdü. Bundan böyle tempomuzu daha da arttırarak çalışmalıyız. Ülkemizdeki siyasal gelişmeye hakim olabilecek, sınıfa öncülük edebilecek bir parti olabilmek için partimizi sınıfın içine oturtmalıyız. Bu görev yarının kurulmasında bugünün en önemli görevidir.

Yığın çalışmamızda bu bilinçle hareket etmeli, her günümüzü, her saatimizi parti çalışmasında daha verimli kullanmalıyız. Partimizin üyeleriyle birlikte bir bütün olarak bu görevi de başarıyla yerine getireceğine inancımız tamdır. Bu devrimci inanç ve coşkuyla görevleri adım adım yerine getireceğiz.

TKP — *İşçinin Sesi*'ni işçinin partisi yapacağız.

Yüreğimiz Güney Afrika'da yükselen devrim için çarpıyor. Savaşımımız birdir.

Soweto ayaklanması devrimin

Bu yıl Güney Afrika'da 16 Haziran Soweto ayaklanmasının onuncu yıldönümüydü. Irkçı rejim zaten yerel ayaklanmalarla kaynayan ülkede, anma toplantı ve gösterilerinin daha büyük ayaklanmalar doğurmasını önlemek için kamu güvenliği ve iç güvenlik kanun tasarılarını hazırladı. Bu tasarılar 16 Haziran'a yetişmediğinden 12 Haziran'da bütün ülkede olağanüstü hal ilan edildi.

Alınan önlemlere rağmen, siyah işçiler 16 Haziran'da bir günlük genel grev yaptılar. Ayrıca sızan haberlere göre, çeşitli şehirlerde işçilerle, halkla polis arasında çatışmalar çıkmış.

16 Haziran 1976 ayaklanması halk çocuklarının, siyah öğrencilerin kendiliğinden ayaklanmasıydı. O gün, 20,000 ortaokul ve lise öğrencisi, İngilizce'nin yanında, beyazların kullandığı *Afrikaans* dilinin zorunlu yapılmasını protesto etmek için yürüdü. Irkçı rejim gençlere saldırıya geçti, günlerce süren çatışmalarda 600 genci katletti. Emekçi gençliğin bu ayaklanması, devrim savaşında önemli bir sıçrama oldu.

Bugün siyah gençler, öğretmenleriyle ve velileriyle birlikte oluşturdukları komiteler aracılığıyla okullarda alternatif eğitim sistemini kurup geliştiriyorlar. Bir yandan da sokak komitelerinde işçilerle birlikte halk iktidarının organlarını oluşturuyorlar.

Siyah gençlik ırkçı eğitimden kurtuluşun, işçi sınıfının sömürüye karşı verdiği savaştan ayrı olmadığını gördü. Yasaklanmış öğrenci federasyonu COSAS'ın başkanlarından Clement Musuhli bunu şöyle dile getirdi:

"Şunu anladım ki öğrencilerin sorunları ailemizin, siyah halkın sorunlarından farklı değil. Bizi hakir gören eğitime karşı verdiğimiz mücadelenin, işçilerin sömürüye karşı verdiği mücadeleden ayrı olmadığını da gördük... Bundan dolayı öğrencilerin mücadelesi, ülke çapında ırkçılığa ve kapitalizme karşı verilen mücadelenin bir parçasıdır."

Irkçı rejim, gençliğin bu bilinçli mücadelesi ile işçi sınıfı savaşımının birleşip, Soweto a-

Tek sözcükle devrimdir.

habercisiydi

yaklanmasının yıldönümünde yerel çapın da ötesinde, ülke çapında patlamasından korktu. İçişleri Bakanlığı'na sıkıyönetim ilan etme yetkisi veren kamu güvenliği ve polise 180 güne kadar mahkemesiz tutuklama yetkisi veren iç güvenlik kanun tasarılarını hazırladı. Beyazların parlamentosundan geçen tasarılar Hintlilerden ve renkliler denilen melezlerden oluşan mecliste takıldı. Bunun üzerine Botha hükümeti 12 Haziran'da bütün ülkede olağanüstü hal ilan etti.

Bu yeni olağanüstü hal, 21 Temmuz 1985'te ilan edilip 7 Mart 1986'da kaldırılan olağanüstü halden daha geniş ve serttir. Bır kez, 38 bölge yerine 300 bölgeyi kapsıyor. İkincisi, polislerin yetkileri arttırıldı. Polisler isim vermek zorunda değil. Tutukluları ilgili bakanlığın izni olmadan görmek mümkün değil. Üçüncüsü, suç sayılacak alanlar genişletildi. Dördüncüsü, basın ve televizyona sansürden geçmeyen haber vermek yasaklandı. Beşincisi, çok geniş çapta tutuklama yapıldı.

Irkçı Botha rejimi sokak komitelerini dağıtıp yerine kendi yönetimlerini kurmadan, devrimci alternatif eğitim kurumlarını dağıtmadan olağanüstü hali kaldırmayacağını açıkladı. Bu tehdidin ardından, sendikacılardan, rejime karşı olan liderlerden, militanlardan 3000'in üstünde kişi tutuklandı. Tutuklananlar arasında COSATU başkanı Jay Naidoo'nun da olduğu söyleniyor.

Irkçı rejimin tehditlerine, işçi sınıfının yanıtı 16 Haziran'da ülke çapında bir günlük genel grev oldu. Siyah işçiler, çoğu bölgede greve yüzde yüz katıldılar. İşçilerin bu kararlı çıkışı karşısında bazı işverenler 16 Haziran'da işçilere paralı izin vermek zorunda kaldılar. Bazı işyerleri de, işçilerin bir günlük parasını kestiler ama disiplin cezası vermeyeceklerini açıkladılar.

Daha sonraki günlerde siyah işçiler, tutuklu sendikacıların serbest bırakılması için ülke çapında süpermarketleri işgal edip, oturma eylemleri yaptılar.

Botha hükümeti tüm anma toplantılarını yasadışı ilan etmişti ama işbirlikçi Zulu şefi Buthelezi'nin örgütlediği anma toplantısına ve dini törenlerin bir kısmına dokunmadı. Bu siyah halkı bölme taktiği, Afrika Ulusal Kongresi'ni (ANC) ve Güney Afrika Komünist Partisi'ni (SACP) dışlamayı amaçlıyor. Ne var ki, Güney Afrika halkı, ırkçı rejimin uzlaşma ile değil devrimle yıkılacağını deneyimleriyle öğrendi. Devrim savaşımı her geçen gün güçleniyor. Ayrıca burjuvazinin temsilcileri bile, ANC'nin ve SACP'nin halkın çoğunluğunun iradesini temsil ettiğini kabul ediyor.

ANC ve SACP işçi sınıfını, halkı küçük ayaklanmaların içinde, genel ayaklanmaya hazırlıyor. Soweto'nun 10. yıldönümü kutlamaları da bu doğrultuda bir adım oldu.

Türkiyeli komünistler olarak Soweto ayaklanmasının onuncu yıldönümünde Soweto şehitlerini saygıyla anıyoruz. Şanlı bir savaşımla, onların kanlarını yerde bırakmayan Güney Afrika komünistlerini, devrimcilerini, işçilerini, emekçilerini kutluyoruz. Yüreklerimiz onlarla çarpıyor. Savaşımımız birdir ve tek sözle devrimdir!

Ahmet Fırat

Sınıf savaşımı yükselip devrimci dalga kabardıkça azgınlaşan ırkçı rejimin böl-yönet taktikleri de iflas edecektir.

CROSSROADS'DA NELER OLUYOR?

Crossroads'da bir aydan fazla bir süredir, devrimci gençlerden oluşan "yoldaşlar" gurubu ile işbirlikçi siyahlardan oluşan "babalar" gurubu arasında çatışmalar oldu. Bu çatışmalarda yüzün üstünde insan öldü. Çatışmalar hâlâ da sürmektedir.

Crossroads, Cape Town'ın dışında, teneke evlerle dolu bir gecekondu bölgesidir. Yoksul siyahlardan oluşan nüfusu 200,000'dir.

Yıllardır, ırkçı rejim, Crossroads'da yaşayanları, Khayelitsha yerleşim bölgesine sürüp, boşalan yere, yalnızca 5000 ailenin yaşayacağı konutlar yapmayı planlamaktaydı. Halk, on yıldır bölgeden çıkmamak için direndi. Dışarıdan gelenlerle ve nüfusun artmasıyla, Crossroads'da konut koyacak alan kalmadı. Bu yüzden, değişik siyah guruplar arasında kavga çıkıyordu. Bölgede yaşayanlar arasında kutuplaşma başladı.

Geçen yıl, sıkıyönetim sırasında (Afrika Ulusal Kongresi) ANC'li ve (Birleşik Demokratik Cephe) UDF'li gençlere yardım eden Yamile, Toise ve Sipeke'ın gurupları birleşerek "yoldaşlar" gurubunu oluşturdu. Ngxobongwana'nın adamları ise "babalar" ya da "witdoeke" olarak bilinen gurubu oluşturdu.

Crossroads yerel komitesinin geçen şubat ayında yapılan seçimlerinde 87.000 seçmenden yalnız 5000'i oyunu kullanabildi. Çünkü Ngxobonwana gurubu seçimleri paralı yaptı ve 15 Randı bulamayan oy kullanamadı. Bunun üzerine "yoldaşlar" gurubu seçimlerin anti-demokratik olduğunu söyleyerek komiteden çekildi.

Irkçı Botha rejimi, bu iki gurup arasındaki çelişkiyi sürekli körükledi. Geçtiğimiz yıl, Crossroads'dan Khayelitsha yerleşim bölgesine geçmeyi kabul edecek siyahlara, 18 ay geçerli olmak üzere, Cape Town'a giriş ve çalışma izni vereceğini duyurdu. Irkçı hükümet "babalar" gurubuna ayrıcalık tanıdı ve izinlerin hemen hepsini onlara verdi. Bu ayrıcalık iki siyah gurubunun arasının daha çok açılmasına yol açtı.

"Yoldaşlar" gurubu komiteden çekildiğinde, "babalar" gurubu ırkçı hükümetle anlaştı. Irkçı hükümet, Crossroads'u yerle bir etmeleri için, "babalara" silah dağıttı. Karşılığında yeni yapılacak konutları "babalara" verecekti. Polisin koruması altında, "babalar" Crossroads'u yerle bir ettiler, yüzün üstünde insan öldü. Böylece ırkçı rejim, buldozerleriyle yıllarca yıkamadığını "babalara" yıktırdı ve olayı da iki siyah gurup arasında çıkan bir çatışma gibi gösterip, elinin temiz olduğunu söyledi.

Irkçı rejim, hem olayları böyle körükledi, hem de olaydan sonra evsiz kalanlara sözde "yardım" için Khayelitsha bölgesinde çadırlar kurdu. Halk hükümetin gösterdiği yere gitmedi. Yalnızca, çok zor durumda kalan 2500 kadın ve çocuk bu bölgedeki kliniğe ve yardım çadırlarına sığındı. Halkın büyük çoğunluğu açık havada, bir kısmı da civardaki bölgelerde eş ve dostunun yanına sığındı.

Crossroads civarında iki gurup arasında çatışmalar sürmektedir. "Babalar" gurubu Crossroads ahalisinin sığındığı diğer bölgelere de polis koruması altında saldırılarını sürdürmektedir. Çatışmalar sürmektedir. Irkçı rejimin siyah halkı bölüp, birbirine düşürme taktiği de sökmeyecektir. Güney Afrika halkının devrimci savaşımı yükseldikçe, yapay çelişkiler yok olacak, savaşımın tüm enerjisi ırkçı rejime, kapitalizme yönelecektir.

Ahmet Fırat

15-16 HAZİRAN VE SOWETO AYAKLANMASININ YILDÖNÜMÜNDE

İŞÇİ YÜRÜYOR BAŞTAN!